

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 8 lipca 2026 r.

Poz. 918

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾

z dnia 24 czerwca 2026 r.

w sprawie pilotażu morskiego

Na podstawie art. 107b ust. 6 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 529) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe wymagania kwalifikacyjne pilota morskiego;
- 2) warunki wymagane do uzyskania szczególnych uprawnień pilotowych;
- 3) warunki wymagane do uzyskania i odnawiania dokumentów kwalifikacyjnych i dokumentów potwierdzających szczególne uprawnienia pilotowe, wzory tych dokumentów oraz terminy ich ważności;
- 4) wymagania egzaminacyjne dla uzyskania oraz odnowienia dokumentu stwierdzającego uzyskanie kwalifikacji pilota morskiego;
- 5) wymagania egzaminacyjne dla uzyskania zwolnienia z pilotażu obowiązkowego;
- 6) programy szkoleń pilotów morskich, kandydatów na pilotów morskich i praktyk pilotowych;
- 7) warunki i tryb naboru na szkolenia kandydatów na pilotów morskich;
- 8) warunki i tryb uznawania, zmiany zakresu, odnawiania, zawieszania, cofania uznania oraz przeprowadzania audytów ośrodków szkolenia pilotów morskich i stacji pilotowych, wymagania dotyczące wyposażenia bazy szkoleniowej i kwalifikacji kadry szkoleniowej oraz wzory dokumentów stosowanych przy przeprowadzaniu audytów;
- 9) sposób sprawowania nadzoru nad pilotażem przez właściwego dyrektora urzędu morskiego, w tym zakres danych umieszczanych na liście pilotów.

§ 2. 1. Wnioski, o których mowa w § 5 pkt 2, § 6 pkt 2, § 7 pkt 2, § 8 ust. 2 pkt 2, § 9, § 11 ust. 1 oraz § 37 ust. 3, wraz z załącznikami składa się do właściwego dyrektora urzędu morskiego na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

2. Wnioski, o których mowa w § 24, wraz z załącznikami składa się do ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, zwanego dalej „ministrem”, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

¹⁾ Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej – gospodarka morską, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. poz. 2725).

3. Wnioski składane na piśmie utrwalonym w postaci papierowej wnioskodawca składa osobiście albo przesyłką rejestrowaną nadaną w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 558) albo w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej.

4. Wnioski składane w postaci elektronicznej wnioskodawca opatruje kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym i wraz z załącznikami w postaci kopii elektronicznych składa na adres do doręczeń elektronicznych zgodnie z ustawą z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 3 i 507).

Rozdział 2

Szczegółowe wymagania kwalifikacyjne pilota morskiego oraz warunki wymagane do uzyskania i odnowienia dokumentów potwierdzających uzyskanie kwalifikacji pilota morskiego

§ 3. 1. Do pilotowania statków morskich w pilotażu morskim w rejonach pilotowych Gdańsk, Gdynia – Hel – Władysławowo, Świnoujście – Szczecin, zwanych dalej „podstawowymi rejonami pilotowymi”, oraz w pilotażu morskim w pozostałych rejonach pilotowych, zwanych dalej „pozostałymi rejonami pilotowymi”, jest wymagane posiadanie dyplomu pilota morskiego potwierdzającego posiadanie kwalifikacji do pilotowania statków morskich w danym rejonie pilotowym oraz uprawnienia pilotowego, wydanych przez właściwego dyrektora urzędu morskiego dla rejonu pilotowego, w którym kandydat na pilota morskiego odbywał praktykę pilotową.

2. Wzór dyplomu pilota morskiego jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

3. Wzór uprawnienia pilotowego jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Do pilotowania statków morskich na morzu terytorialnym i pozostałych akwenach Morza Bałtyckiego, zwanego dalej „pilotażem pełnomorskim”, jest wymagane posiadanie dyplomu pilota morskiego potwierdzającego posiadanie kwalifikacji do pilotowania statków morskich w pilotażu pełnomorskim, uprawnienia pilotowego w pilotażu pełnomorskim oraz karty identyfikacyjnej pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim, wydanych przez właściwego dyrektora urzędu morskiego.

2. Wzór dyplomu pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

3. Wzór uprawnienia pilotowego w pilotażu pełnomorskim jest określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

4. Wzór karty identyfikacyjnej pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim jest określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

§ 5. Warunkiem uzyskania dyplomu pilota morskiego w podstawowych rejonach pilotowych jest:

- 1) posiadanie dyplomu kapitana żeglugi wielkiej na statkach o pojemności brutto 3000 i powyżej;
- 2) złożenie do właściwego dyrektora urzędu morskiego wniosku o wydanie dyplomu oraz dołączenie do niego:
 - a) kopii świadectwa zdrowia potwierdzającego zdolność do wykonywania pracy na statkach morskich na stanowisku pilota morskiego, wydanego przez uprawnionego lekarza zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu (Dz. U. z 2026 r. poz. 102), zwanego dalej „świadectwem zdrowia”,
 - b) dokumentu potwierdzającego uzyskanie pozytywnego wyniku testu sprawnościowego przeprowadzonego na wniosek kandydata na szkolenie w obecności przedstawiciela urzędu morskiego, zgodnie z wymaganiami określonymi w załączniku nr 6 do rozporządzenia, zwanego dalej „testem sprawnościowym”, przeprowadzonego nie wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o wydanie dyplomu pilota morskiego,
 - c) zaświadczenia o zdanym przed Centralną Morską Komisją Egzaminacyjną, zwaną dalej „Komisją”, egzaminie kwalifikacyjnym na uzyskanie dyplomu pilota morskiego w rejonie pilotowym, którego dotyczy wniosek o wydanie dyplomu pilota morskiego, przeprowadzonym nie wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o wydanie dyplomu,
 - d) dokumentu potwierdzającego posiadanie co najmniej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kapitana na morskich statkach handlowych o pojemności brutto 3000 i powyżej w żegludze międzynarodowej,
 - e) dokumentu potwierdzającego odbycie praktyki pilotowej, o którym mowa w § 12 ust. 1 pkt 2, zrealizowanej w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o wydanie dyplomu pilota morskiego i trwającej niekrócej niż 6 miesięcy.

§ 6. Warunkiem uzyskania dyplomu pilota morskiego w pozostałych rejonach pilotowych jest:

- 1) posiadanie dyplomu kapitana żeglugi przybrzeżnej albo co najmniej dyplomu starszego oficera pokładowego na statkach o pojemności brutto od 500 do 3000;
- 2) złożenie do właściwego dyrektora urzędu morskiego wniosku o wydanie dyplomu oraz dołączenie do niego:
 - a) dokumentów, o których mowa w § 5 pkt 2 lit. a–c,
 - b) dokumentu potwierdzającego posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku na poziomie zarządzania,
 - c) dokumentu potwierdzającego odbycie praktyki pilotowej, o którym mowa w § 12 ust. 1 pkt 2, zrealizowanej w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o wydanie dyplomu pilota morskiego.

§ 7. Warunkiem uzyskania dyplomu pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim jest:

- 1) posiadanie dyplomu kapitana żeglugi wielkiej na statkach o pojemności brutto 3000 i powyżej;
- 2) złożenie do właściwego dyrektora urzędu morskiego wniosku o wydanie dyplomu oraz dołączenie do niego:
 - a) dokumentów, o których mowa w § 5 pkt 2 lit. a i b,
 - b) dokumentu potwierdzającego posiadanie 36-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kapitana na morskich statkach handlowych o pojemności brutto 3000 i powyżej w żegludze międzynarodowej, w tym 12 miesięcy praktyki na statkach o długości całkowitej powyżej 180 m, lub dyplomu pilota morskiego wraz z uprawnieniem pilotowym w pilotażu morskim na statki morskie o długości powyżej 200 m,
 - c) zaświadczenia o zdanim egzaminie kwalifikacyjnym na uzyskanie dyplomu pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim przed Komisją albo dyplomu pilota morskiego.

§ 8. 1. Dyplomy pilota morskiego, o których mowa w § 5–7, zachowują ważność przez okres 5 lat od dnia zdania egzaminu kwalifikacyjnego i podlegają odnowieniu nieważniej niż w ostatnich 12 miesiącach ich ważności.

2. Warunkiem odnowienia dyplomu pilota morskiego oraz dyplomu pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim jest:

- 1) zdanie przed Komisją egzaminu na odnowienie dyplomu pilota morskiego albo dyplomu pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim;
- 2) złożenie wniosku do właściwego dyrektora urzędu morskiego wraz z kopią świadectwa zdrowia oraz zaświadczeniem o zdanim egzaminie.

3. W przypadku uzyskania negatywnego wyniku egzaminu na odnowienie dyplomu, o którym mowa w ust. 1, do ponownego egzaminu można przystąpić nieważniej niż miesiąc i nie później niż 3 miesiące po terminie niezdanego egzaminu.

4. Datę ważności odnowionego dyplomu pilota morskiego ustala się na okres 5 lat od dnia:

- 1) wydania dyplomu – w przypadku złożenia wniosku w okresie ważności dyplomu;
- 2) utraty ważności odnawianego dyplomu – w przypadku złożenia wniosku w okresie do 12 miesięcy po upływie ważności dyplomu.

5. Jeżeli posiadacz dyplomu nie spełnia warunków do jego odnowienia albo wniosek o odnowienie dyplomu nie został złożony w terminie określonym w ust. 4 pkt 2, dyplom pilota morskiego nie podlega odnowieniu.

§ 9. Do uzyskania uprawnienia pilotowego jest wymagane złożenie wniosku do właściwego dyrektora urzędu morskiego oraz:

- 1) w pilotażu morskim w podstawowych rejonach pilotowych:
 - a) na statki morskie o długości całkowitej do 130 m – posiadanie dyplomu pilota morskiego uzyskanego zgodnie z § 5,
 - b) na statki morskie o długości całkowitej do 170 m – spełnienie warunków, o których mowa w lit. a, oraz udokumentowanie pilotowania dodatkowo co najmniej 100 statków o długości całkowitej do 130 m w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia uzyskania uprawnienia na statki o długości całkowitej do 130 m,

- c) na statki morskie o długości całkowitej do 200 m – spełnienie warunków, o których mowa w lit. b, oraz udokumentowanie pilotowania dodatkowo co najmniej 50 statków o długości całkowitej w zakresie 130 m–170 m w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia uzyskania uprawnienia na statki o długości całkowitej do 170 m,
 - d) na statki morskie o długości całkowitej powyżej 200 m – spełnienie warunków, o których mowa w lit. c, udokumentowanie pilotowania dodatkowo co najmniej 15 statków o długości całkowitej w zakresie 170 m–200 m w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia uzyskania uprawnienia na statki o długości całkowitej powyżej 170 m oraz złożenie świadectwa przeszkolenia w zakresie manewrowania dużymi statkami i statkami o nietypowych charakterystykach manewrowych,
 - e) na zbiornikowce LNG:
 - posiadanie uprawnienia pilotowego, o którym mowa w lit. d,
 - udokumentowanie pilotowania co najmniej 5 statków o długości całkowitej powyżej 200 m w porcie właściwego rejonu pilotowego, w tym co najmniej 3 statków w stanie załadowania, oraz manewrowania tymi statkami,
 - pilotowanie co najmniej 3 zbiornikowców LNG o długości całkowitej powyżej 200 m pod nadzorem pilota uprawnionego do pilotowania zbiornikowców LNG o długości powyżej 200 m,
 - ukończenie, niewcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o wydanie tego uprawnienia pilotowego, szkolenia na symulatorze w zakresie manewrowania zbiornikowcami LNG w porcie właściwego rejonu pilotowego, którego program jest określony w załączniku nr 7 do rozporządzenia, potwierdzonego zaświadczeniem o ukończeniu szkolenia na symulatorze, które zostało wystawione przez szefa stacji pilotowej albo przez kierownika ośrodka szkolenia pilotów morskich, uznanych w zakresie szkolenia pilotów morskich, w których pilot odbywał szkolenie;
- 2) w pilotażu morskim w pozostałych rejonach pilotowych na statki morskie o długości całkowitej do 130 m – posiadanie dyplomu pilota morskiego uzyskanego zgodnie z § 6;
- 3) w pilotażu pełnomorskim:
- a) posiadanie dyplomu pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim uzyskanego zgodnie z § 7,
 - b) posiadanie świadectwa przeszkolenia w zakresie manewrowania dużymi statkami i statkami o nietypowych charakterystykach manewrowych,
 - c) udokumentowanie pilotowania co najmniej 3 statków w pilotażu pełnomorskim pod nadzorem pilotów morskich uprawnionych do pilotażu pełnomorskiego.

§ 10. W przypadku zmiany zakresu uprawnienia pilotowego do wniosku, o którym mowa w § 9, dołącza się dokument potwierdzający uzyskanie pozytywnego wyniku testu sprawnościowego, przeprowadzonego niewcześniej niż 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o zmianę uprawnienia pilotowego, jeżeli od poprzedniego testu sprawnościowego upłynęło 30 miesięcy.

§ 11. 1. Uprawnienie pilotowe zachowuje ważność przez okres 32 miesięcy od dnia wydania uprawnienia, nie dłużej jednak niż przez okres ważności dyplomu pilota morskiego, i podlega odnowieniu na wniosek pilota morskiego złożony do właściwego dyrektora urzędu morskiego wraz z:

- 1) dokumentem potwierdzającym pilotowanie co najmniej:
 - a) 75 statków w pilotażu morskim w podstawowych rejonach pilotowych, w tym co najmniej 3 zbiornikowców LNG – w przypadku odnawiania uprawnienia pilotowego, o którym mowa w § 9 pkt 1 lit. e, w okresie ważności uprawnienia lub
 - b) 10 statków w pilotażu morskim w pozostałych rejonach pilotowych w okresie ważności uprawnienia, lub
 - c) 2 statków w pilotażu pełnomorskim w okresie ważności uprawnienia – w zależności od rodzaju odnawianego uprawnienia;
- 2) kopią świadectwa zdrowia;
- 3) dokumentem potwierdzającym uzyskanie pozytywnego wyniku testu sprawnościowego, przeprowadzonego niewcześniej niż 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o odnowienie uprawnienia pilotowego.

2. W przypadku zmiany zakresu uprawnienia pilotowego i wydania nowego uprawnienia do okresu wymaganego do spełnienia warunków jego odnowienia określonych w ust. 1 pkt 1 lit. a dodaje się okres ważności poprzedniego uprawnienia, przy czym uwzględnione okresy mogą obejmować łącznie nie więcej niż 30 miesięcy przypadających bezpośrednio przed dniem złożenia wniosku o odnowienie uprawnienia.

3. W przypadku odnowienia uprawnienia pilotowego, którego ważność została ograniczona okresem ważności dyplomu pilota morskiego, do okresu wymaganego do spełnienia warunków jego odnowienia określonych w ust. 1 pkt 1 lit. a dodaje się okres ważności poprzedniego uprawnienia, przy czym uwzględnione okresy mogą obejmować łącznie nie więcej niż 30 miesięcy przypadających bezpośrednio przed dniem złożenia wniosku o odnowienie uprawnienia.

§ 12. 1. Dokumentem potwierdzającym:

- 1) uzyskanie pozytywnego wyniku testu sprawnościowego – jest zaświadczenie wystawione przez morską jednostkę edukacyjną uznaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim, zwanej dalej „ustawą”, w odniesieniu do przeszkolenia w zakresie indywidualnych technik ratunkowych;
- 2) odbycie praktyki pilotowej – jest zaświadczenie wystawione przez szefa stacji pilotowej właściwej dla rejonu pilotowego, w którym kandydat na pilota morskiego odbywał praktykę pod nadzorem pilota;
- 3) pilotowanie pod nadzorem – jest zaświadczenie wystawione przez szefa stacji pilotowej lub zaświadczenie wystawione przez uprawnionego pilota w pilotażu pełnomorskim;
- 4) pilotowanie w rejonie pilotowym – jest zaświadczenie wystawione przez szefa stacji pilotowej właściwej dla rejonu pilotowego, w którym pilot morski pilotował statki;
- 5) pilotowanie w pilotażu pełnomorskim – jest potwierdzenie świadczenia usługi pilotowej wystawione przez kapitana pilotowanego statku.

2. Wzór zaświadczenia o uzyskaniu pozytywnego wyniku testu sprawnościowego jest określony w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

3. Wzór zaświadczenia o odbyciu praktyki pilotowej jest określony w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

4. Wzór zaświadczenia o pilotowaniu zbiornikowców LNG o długości powyżej 200 m pod nadzorem uprawnionego pilota jest określony w załączniku nr 10 do rozporządzenia.

5. Wzór zaświadczenia o pilotowaniu statków w pilotażu pełnomorskim pod nadzorem pilota pełnomorskiego jest określony w załączniku nr 11 do rozporządzenia.

6. Wzór zaświadczenia o pilotowaniu w rejonie pilotowym jest określony w załączniku nr 12 do rozporządzenia.

7. Wzór potwierdzenia świadczenia usługi w pilotażu pełnomorskim jest określony w załączniku nr 13 do rozporządzenia.

Rozdział 3

Wymagania egzaminacyjne oraz programy szkoleń i praktyk pilotowych

§ 13. 1. Przed przystąpieniem do egzaminu na uzyskanie dyplomu:

- 1) pilota morskiego – jest wymagane ukończenie szkolenia obejmującego: szkolenie teoretyczne, szkolenie na symulatorze i praktykę pilotową, zgodnie z programami szkolenia kandydatów na pilotów morskich określonymi w załączniku nr 14 do rozporządzenia, potwierdzonego zaświadczeniem o ukończeniu szkolenia wystawionym przez szefa stacji pilotowej albo kierownika ośrodka szkolenia pilotów morskich, uznanych w zakresie szkolenia pilotów morskich, w których kandydat na pilota morskiego odbywał szkolenie;
- 2) pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim – jest wymagane spełnienie warunków, o których mowa w § 7 pkt 1 i pkt 2 lit. a i b.

2. Wymagania egzaminacyjne dla uzyskania dyplomu pilota morskiego są określone w załączniku nr 15 do rozporządzenia.

3. Wymagania egzaminacyjne dla uzyskania dyplomu pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim są określone w załączniku nr 16 do rozporządzenia.

4. Wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jest określony w załączniku nr 17 do rozporządzenia.

§ 14. 1. Przed przystąpieniem do egzaminu na odnowienie dyplomu pilota morskiego jest wymagane ukończenie, nie wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed dniem planowanego egzaminu na odnowienie tego dyplomu, szkolenia na symulatorze zgodnie z programem szkolenia dla pilotów morskich, potwierdzonego zaświadczeniem o jego ukończeniu, wystawionym przez szefa stacji pilotowej albo kierownika ośrodka szkolenia pilotów morskich, uznanych w zakresie szkolenia pilotów morskich, w których pilot morski odbywał szkolenie.

2. Program szkolenia dla pilotów morskich nieposiadających uprawnień pilotowego na zbiornikowce LNG jest określony w załączniku nr 18 do rozporządzenia.

3. Program szkolenia dla pilotów morskich posiadających uprawnienie pilotowe na zbiornikowce LNG jest określony w załączniku nr 19 do rozporządzenia.

4. Wymagania egzaminacyjne dla odnowienia dyplomu pilota morskiego są określone w załączniku nr 20 do rozporządzenia.

5. Wymagania egzaminacyjne dla odnowienia dyplomu pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim są określone w załączniku nr 21 do rozporządzenia.

6. Wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia na symulatorze, o którym mowa w ust. 1, jest określony w załączniku nr 22 do rozporządzenia.

§ 15. Wymagania egzaminacyjne dla uzyskania zwolnienia z pilotażu obowiązkowego są określone w załączniku nr 23 do rozporządzenia.

Rozdział 4

Nabór na szkolenia kandydatów na pilotów morskich

§ 16. 1. Warunkiem rozpoczęcia naboru na szkolenie kandydatów na pilotów morskich i praktyki pilotowe, zwane w niniejszym rozdziale „szkoleniem”, jest ogłoszenie – na wniosek szefa stacji pilotowej przez właściwego dyrektora urzędu morskiego w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej tego urzędu – obwieszczenia o naborze informującego o:

- 1) wymaganiach wobec osób ubiegających się o przyjęcie na szkolenie, zwanych dalej „kandydatami na szkolenie”;
- 2) sposobie i miejscu składania wniosków o przyjęcie na szkolenie;
- 3) terminie składania wniosków o przyjęcie na szkolenie;
- 4) wymaganych dokumentach;
- 5) limicie miejsc;
- 6) przewidywanym terminie rozpoczęcia i zakończenia szkolenia na pilota morskiego.

2. Termin, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, nie może być krótszy niż 2 miesiące od dnia ogłoszenia obwieszczenia o naborze.

§ 17. 1. Od kandydata na szkolenie jest wymagane posiadanie:

- 1) dyplomu na poziomie zarządzania w dziale pokładowym i odpowiedniej praktyki pływania określonej w § 5 pkt 2 lit. d, § 6 pkt 2 lit. b i § 7 pkt 2 lit. b;
- 2) certyfikatu poświadczającego znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B1 w skali Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (CEFR), potwierdzającego kompetencje językowe w zakresie rozumienia ze słuchu, wypowiedzi ustnej, rozumienia tekstu pisanego i wypowiedzi pisemnej;
- 3) świadectwa zdrowia.

2. Kandydat na szkolenie spełniający wymagania, o których mowa w ust. 1:

- 1) jest poddawany ocenie dokonywanej zgodnie z punktacją określoną w tabeli punktów przyznawanych kandydatom na szkolenia na pilotów morskich i praktyki pilotowe, która stanowi załącznik nr 24 do rozporządzenia, na podstawie następujących kryteriów:
 - a) poziom znajomości języka angielskiego,
 - b) długość praktyki pływania na stanowisku kapitana na statkach o pojemności brutto powyżej 3000,

- c) posiadanie minimum 12 miesięcy praktyki pływania na stanowisku kapitana na statkach o długości całkowitej powyżej 300 m,
 - d) posiadanie minimum 12 miesięcy praktyki pływania na stanowisku kapitana na statkach o długości całkowitej od 200 m do 300 m,
 - e) posiadanie minimum 12 miesięcy praktyki pływania na stanowisku kapitana na holownikach o pojemności brutto powyżej 250, które operują w rejonie pilotowym, dla którego jest organizowany nabór,
 - f) posiadane przez kandydata aktualne uprawnienia pilotowe w rejonach pilotowych Gdańsk, Gdynia – Hel – Władysławowo lub Świnoujście – Szczecin,
 - g) posiadane przez kandydata aktualne uprawnienia pilotowe w innych rejonach pilotowych niż wymienione w lit. f,
 - h) posiadane przez kandydata aktualne uprawnienia pilotowe wydane przez administracje innych państw,
 - i) posiadane przez kandydata aktualne zwolnienia z pilotażu wydane dla portów rejonu pilotowego, dla którego jest przeprowadzany nabór,
 - j) posiadane przez kandydata aktualne zwolnienia z pilotażu wydane dla polskich portów innych niż określone w lit. i lub wydane przez administracje innych państw,
 - k) posiadane przez kandydata świadectwa przeszkolenia w zakresie manewrowania dużymi statkami i statkami o nietypowych charakterystykach manewrowych;
- 2) przedkłada zaświadczenie o uzyskaniu pozytywnego wyniku testu sprawnościowego;
 - 3) przystępuje do rozmowy kwalifikacyjnej.

§ 18. 1. W celu przeprowadzenia naboru kandydatów na szkolenie właściwy dyrektor urzędu morskiego powołuje 3-osobowy zespół do spraw przeprowadzenia naboru, zwany dalej „zespołem do spraw naboru”.

2. W skład zespołu do spraw naboru na szkolenie w rejonie pilotowym wchodzi:

- 1) dwóch przedstawicieli urzędu morskiego nieznajdujących się na liście pilotów morskich, w tym kapitan portu właściwy terytorialnie dla obszaru działania stacji pilotowej albo jego przedstawiciel posiadający dyplom kapitana żeglugi wielkiej i co najmniej 12-miesięczną praktykę pływania na stanowisku kapitana;
- 2) jeden przedstawiciel pilotów wyznaczonych przez szefa stacji pilotowej właściwej ze względu na rejon pilotowy, którego dotyczy nabór.

3. Spośród przedstawicieli urzędu morskiego, o których mowa w ust. 2 pkt 1, właściwy dyrektor urzędu morskiego wskazuje przewodniczącego zespołu do spraw naboru.

4. Zadaniem zespołu do spraw naboru jest zorganizowanie i przeprowadzenie naboru, w tym:

- 1) weryfikacja złożonych wniosków o przyjęcie na szkolenie;
- 2) sporządzenie listy kandydatów na szkolenie spełniających warunki, o których mowa w § 17 ust. 1, obejmującej imiona i nazwiska kandydatów, w terminie 14 dni od dnia upływu terminu składania wniosków;
- 3) przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej poprzedzonej testem sprawnościowym, w terminie nie dłuższym niż 60 dni od dnia upływu terminu składania wniosków;
- 4) przyznanie kandydatom na szkolenie punktów zgodnie z tabelą punktów przyznawanych kandydatom na szkolenia na pilotów morskich i praktyki pilotowe określoną w załączniku nr 24 do rozporządzenia;
- 5) przekazanie właściwemu dyrektorowi urzędu morskiego listy wszystkich osób zakwalifikowanych na szkolenie obejmującej imiona i nazwiska osób wraz z łączną liczbą przyznanych punktów.

5. W przypadku uzyskania jednakowej liczby punktów o zakwalifikowaniu na szkolenie decyduje wynik rozmowy kwalifikacyjnej.

6. Rozmowa kwalifikacyjna obejmuje zagadnienia ujęte w jednym losowo wybranym zestawie spośród pięciu zestawów pytań, opracowanych przez zespół i zatwierdzonych przez właściwego dyrektora urzędu morskiego, oraz omówienie doświadczenia kandydata w zakresie praktyki pływania w różnych rejonach.

§ 19. 1. Wyniki przeprowadzonego naboru na szkolenie właściwy dyrektor urzędu morskiego ogłasza w drodze obwieszczenia zamieszczonego w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej tego urzędu, w terminie 7 dni od dnia zakończenia ostatniej rozmowy kwalifikacyjnej, podając listę kandydatów na szkolenie, którzy uczestniczyli w rozmowie kwalifikacyjnej, o której mowa w § 18 ust. 4 pkt 3, zawierającą ich imiona i nazwiska oraz łączną liczbę uzyskanych przez nich punktów.

2. Na liście, o której mowa w ust. 1, wskazuje się wszystkie osoby zakwalifikowane na szkolenie w ramach danego naboru, w kolejności według liczby uzyskanych punktów.

3. Na szkolenie przyjmuje się osoby, które uzyskały największą liczbę punktów, do wyczerpania limitu miejsc określonego w obwieszczeniu o naborze.

4. Osoba zakwalifikowana na szkolenie ma obowiązek rozpocząć i zakończyć szkolenie w terminie wskazanym w obwieszczeniu o naborze.

5. W przypadku niewywiązania się osoby zakwalifikowanej na szkolenie z obowiązku, o którym mowa w ust. 4, właściwy dyrektor urzędu morskiego, skreśla tę osobę, w drodze decyzji, z listy osób zakwalifikowanych na szkolenie, a jego miejsce zajmuje kolejna osoba z listy. Decyzja ma rygor natychmiastowej wykonalności.

Rozdział 5

Uznawanie stacji pilotowych i ośrodków szkolenia pilotów morskich, zmiana zakresu, odnawianie, zawieszanie i cofanie tego uznania oraz przeprowadzanie audytów tych stacji i ośrodków

§ 20. 1. Stacja pilotowa lub ośrodek szkolenia pilotów morskich zostają uznane w zakresie szkolenia pilotów morskich, jeżeli:

- 1) szkolenia są prowadzone:
 - a) na podstawie programów szkoleń kandydatów na pilotów morskich i programów szkolenia pilotów morskich określonych w załącznikach nr 7, 14, 18 i 19 do rozporządzenia,
 - b) przez odpowiednio wykwalifikowaną kadrę dydaktyczną zgodnie z minimalnymi wymaganiami dotyczącymi kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne określonymi w załączniku nr 25 do rozporządzenia,
 - c) w pomieszczeniach i z użyciem sprzętu spełniających wymagania dotyczące pomieszczeń i sprzętu określone w załączniku nr 26 do rozporządzenia;
- 2) zapewniają:
 - a) prawidłowy przebieg szkolenia w celu osiągnięcia zakładanych efektów szkolenia, w szczególności uwzględniający sprawdzenie nabytej wiedzy po zakończeniu każdego etapu szkolenia,
 - b) prawidłowy przebieg praktyki pilotowej zgodny z harmonogramem praktyk pilotowych;
- 3) posiadają system zarządzania jakością potwierdzony odpowiednim certyfikatem i obejmujący procesy dotyczące szkoleń i praktyk pilotowych, w szczególności:
 - a) przygotowania i realizacji programów szkoleń,
 - b) przygotowania i organizowania praktyk pilotowych,
 - c) zasad oceniania kompetencji nabywanych w trakcie szkolenia oraz kryteriów zaliczania poszczególnych form realizacji szkolenia,
 - d) dokumentowania, monitorowania i oceniania prowadzonych szkoleń i praktyk pilotowych

– przy czym w nowo tworzonych stacjach pilotowych lub ośrodkach szkolenia pilotów morskich system zarządzania jakością powinien być potwierdzony certyfikatem uzyskanym w okresie roku od rozpoczęcia działalności szkoleniowej.

2. Stacja pilotowa lub ośrodek szkolenia pilotów morskich zostają uznane wyłącznie w zakresie szkolenia na symulatorze dla pilotów morskich, jeżeli spełniają wymagania określone w ust. 1, z wyłączeniem wymagań określonych w ust. 1 pkt 2 lit. b i pkt 3 lit. b.

3. Do zmiany zakresu uznania i odnowienia ważności uznania stosuje się wymagania określone w ust. 1 i 2.

§ 21. 1. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w szkoleniu kandydatów na pilotów morskich lub pilotów morskich:

- 1) niestanowiących zagrożenia dla zakładanych efektów szkolenia – audytor wiodący stwierdza niezgodność, wystawiając kartę niezgodności;
- 2) stanowiących zagrożenie dla zakładanych efektów szkolenia – audytor wiodący stwierdza niezgodność dużą, wystawiając kartę niezgodności dużej.

2. Zawieszenie uznania może dotyczyć części lub całości prowadzonej działalności szkoleniowej w zależności od obszaru oddziaływania stwierdzonej niezgodności na proces szkolenia.

3. Wystawienie co najmniej jednej karty niezgodności dużej lub zamknięcie przez audytora wiodącego kart niezgodności w przypadkach określonych w ust. 4 pkt 2 skutkuje zawieszeniem uznania na okres, o którym mowa w art. 107a ust. 5a ustawy. Termin zawieszenia uznania liczy się od dnia wydania decyzji o zawieszeniu uznania przez ministra.

4. Zawieszenie części prowadzonej działalności szkoleniowej, jednoznaczne z zawieszeniem prawa do prowadzenia szkolenia, następuje, gdy w trakcie audytu:

- 1) stwierdzono niezgodność dużą dotyczącą wyposażenia lub treści realizowanego programu szkolenia, uniemożliwiającą przeprowadzenie szkolenia w całości zgodnie z programem szkolenia;
- 2) audytor wiodący zamknął karty niezgodności w przypadku:
 - a) braku akceptacji podjętych przez stację pilotową lub ośrodek szkolenia pilotów morskich działań korygujących zawartych w sprawozdaniu, o którym mowa w § 30 ust. 1,
 - b) nieotrzymania informacji o podjętych działaniach korygujących w terminie, o którym mowa w § 31 ust. 1.

5. Zawieszenie całości prowadzonej działalności szkoleniowej następuje w przypadku, gdy w trakcie audytu stwierdzono:

- 1) ponownie niezgodność, o której mowa w ust. 4 pkt 1;
- 2) niezapewnienie warunków bezpieczeństwa uczestnikom szkoleń;
- 3) przeprowadzanie fikcyjnych szkoleń.

6. W okresie zawieszenia prowadzonej działalności szkoleniowej nie mogą być rozpoczynane nowe szkolenia objęte zawieszeniem, a dokończenie już trwających szkoleń jest możliwe jedynie pod warunkiem przedstawienia doraźnego rozwiązania umożliwiającego ich dokończenie zgodnie z programem szkolenia.

§ 22. 1. Od dnia cofnięcia uznania w przypadkach określonych w art. 107a ust. 5b ustawy stacja pilotowa lub ośrodek szkolenia pilotów morskich nie może rozpocząć nowego szkolenia, a dokończenie już trwających szkoleń jest możliwe pod ścisłym nadzorem ministra.

2. Ponowne ubieganie się o uznanie może nastąpić po upływie roku od dnia cofnięcia uznania.

§ 23. W celu uznania, zmiany zakresu uznania albo odnowienia ważności uznania stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich przeprowadza się audyt.

§ 24. 1. Audyt, o którym mowa w § 23, zwany dalej „audytem”, jest przeprowadzany na wniosek szefa stacji pilotowej lub kierownika ośrodka szkolenia pilotów morskich.

2. Wniosek o przeprowadzenie audytu, który zawiera określenie zakresu audytu, składa się do ministra.

3. Wniosek o przeprowadzenie audytu w celu odnowienia uznania stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich składa się nie później niż 3 miesiące przed upływem okresu uznania.

§ 25. 1. Do wniosku o przeprowadzenie audytu dołącza się:

- 1) kopię regulaminu funkcjonowania stacji pilotowej albo statutu ośrodka szkolenia pilotów morskich;
- 2) kopię aktu o utworzeniu stacji pilotowej albo aktu założycielskiego ośrodka szkolenia pilotów morskich;
- 3) kopię zaświadczenia o wpisie ośrodka szkolenia pilotów morskich do ewidencji szkół i placówek niepublicznych zakładanych przez osoby prawne lub fizyczne, prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego;

- 4) kopię dokumentu potwierdzającego wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania jakością w zakresie działalności szkoleniowej;
- 5) opis posiadanej bazy szkoleniowej oraz wykaz pomieszczeń i sprzętu służących do szkolenia pilotów morskich;
- 6) opis wewnętrznego systemu kontroli realizacji programów szkolenia;
- 7) informację dotyczącą kadry obejmującą: imię, nazwisko, zakres i poziom kwalifikacji, w tym kwalifikacji morskich jej członków, oraz wskazanie poszczególnych zajęć prowadzonych przez tę kadrę;
- 8) programy szkolenia pilotów morskich realizowane w stacji pilotowej lub ośrodku szkolenia pilotów morskich, w tym:
 - a) opis metod sprawdzania wiedzy, umiejętności i kompetencji,
 - b) spis posiadanych pomocy szkoleniowych niezbędnych do szkolenia pilotów morskich;
- 9) opis warunków prowadzenia i zaliczania praktyki pilotowej;
- 10) kopię dowodu wniesienia opłaty za przeprowadzenie audytu.

2. Wymagania, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, nie stosuje się do nowo tworzonych stacji pilotowych lub ośrodków szkolenia pilotów morskich.

3. Do wniosku o przeprowadzenie audytu w celu uznania stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich w zakresie szkolenia na symulatorze dla pilotów morskich dołącza się dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 1–8 i 10.

§ 26. Po otrzymaniu wniosku o przeprowadzenie audytu minister wyznacza spośród osób wpisanych na listę audytorów, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy, zespół audytujący, który przeprowadza audyt w zakresie określonym w tym wniosku.

§ 27. 1. Audyt w celu uznania lub zmiany zakresu uznania stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich przeprowadza się w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

2. Audyt w celu odnowienia ważności uznania stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich przeprowadza się niepóźniej niż przed upływem okresu uznania.

§ 28. Audytowi stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich podlega:

- 1) organizacja i realizacja procesu szkolenia;
- 2) dokumentacja dotycząca szkoleń i wydanych zaświadczeń;
- 3) zgodność kwalifikacji kadry stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich, w tym kwalifikacji morskich, z minimalnymi wymaganiami dotyczącymi kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne.

§ 29. W ramach audytu zespół audytujący:

- 1) weryfikuje wniosek o przeprowadzenie audytu i dołączoną do tego wniosku dokumentację;
- 2) przeprowadza czynności audytowe w stacji pilotowej lub ośrodku szkolenia pilotów morskich obejmujące weryfikację zgodności dokumentacji przedstawionej przez stację lub ośrodek ze stanem faktycznym;
- 3) weryfikuje działania podjęte w związku z wykonaniem zaleceń wynikających z kart niezgodności, o których mowa w § 31 ust. 1.

§ 30. 1. Zespół audytujący po przeprowadzeniu czynności audytowych, o których mowa w § 29 pkt 2, sporządza, w dwóch egzemplarzach, sprawozdanie w postaci papierowej.

2. Audytor wiodący przekazuje jeden egzemplarz sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, szefowi stacji pilotowej lub kierownikowi ośrodka szkolenia pilotów morskich, a drugi egzemplarz sprawozdania – ministrowi.

3. W zależności od wyników przeprowadzonego audytu audytor wiodący, przekazując ministrowi egzemplarz sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, składa wniosek odpowiednio o udzielenie albo nieudzielenie uznania, zmianę zakresu uznania, odnowienie ważności uznania, zawieszenie uznania albo cofnięcie uznania stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich.

§ 31. 1. W przypadku stwierdzenia niezgodności lub niezgodności dużej audytor wiodący sporządza, w dwóch egzemplarzach, karty niezgodności, odrębnie dla niezgodności i niezgodności dużej, określając w nich szczegóły niezgodności oraz termin przekazania informacji o podjętych działaniach korygujących; jeden egzemplarz karty niezgodności audytor wiodący przekazuje szefowi stacji pilotowej lub kierownikowi ośrodka szkolenia pilotów morskich wraz ze sprawozdaniem, o którym mowa w § 30 ust. 1. Drugi egzemplarz karty niezgodności audytor wiodący przekazuje ministrowi.

2. Audytor wiodący po zamknięciu ostatniej z kart niezgodności przekazuje ministrowi egzemplarz sprawozdania, o którym mowa w § 30 ust. 1, wraz z zamkniętymi kartami niezgodności oraz wnioskiem o:

- 1) udzielenie uznania, zmianę zakresu uznania albo odnowienie ważności uznania stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich albo
- 2) zawieszenie części prowadzonej działalności szkoleniowej stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich w przypadku, o którym mowa w § 21 ust. 4 pkt 2.

3. W przypadku stwierdzenia niezgodności dużej audytor wiodący przekazuje ministrowi egzemplarz sprawozdania, o którym mowa w § 30 ust. 1, wraz z kopią niezamkniętej karty niezgodności dużej oraz wnioskiem o zawieszenie części lub całości prowadzonej działalności szkoleniowej stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich.

§ 32. 1. Szef stacji pilotowej lub kierownik ośrodka szkolenia pilotów morskich informuje na piśmie audytora wiodącego w terminie, o którym mowa w § 31 ust. 1, o podjętych działaniach korygujących oraz terminie usunięcia niezgodności lub niezgodności dużej.

2. Audytor wiodący po otrzymaniu informacji, o których mowa w ust. 1, analizuje karty niezgodności, a w przypadku akceptacji podjętych działań korygujących – zamyka wystawione karty, dokonując na nich stosownej adnotacji, oraz informuje szefa stacji pilotowej lub kierownika ośrodka szkolenia pilotów morskich o zamknięciu poszczególnych kart.

3. Audytor wiodący po zamknięciu ostatniej karty niezgodności dużej przekazuje ministrowi zamknięte karty niezgodności dużej wraz z:

- 1) informacją o zrealizowaniu przez stację pilotową lub ośrodek szkolenia pilotów morskich zaleceń wynikających z wystawionych kart niezgodności dużej oraz wnioskiem o uchylenie wydanej uprzednio decyzji o zawieszeniu uznania stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich – jeżeli zamknięcie ostatniej karty niezgodności dużej nastąpiło przed upływem terminu ważności decyzji o zawieszeniu uznania albo
- 2) informacją o niezrealizowaniu przez stację pilotową lub ośrodek szkolenia pilotów morskich zaleceń wynikających z wystawionych kart niezgodności dużej oraz wnioskiem o cofnięcie uznania na skutek niedotrzymania warunków określonych w decyzji o zawieszeniu uznania.

§ 33. Wzór sprawozdania z audytu stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich oraz wzór karty niezgodności są określone w załączniku nr 27 do rozporządzenia.

§ 34. Wzór certyfikatu uznania stacji pilotowej lub ośrodka szkolenia pilotów morskich w zakresie szkolenia pilotów morskich jest określony w załączniku nr 28 do rozporządzenia.

Rozdział 6

Nadzór nad pilotażem

§ 35. W ramach sprawowanego nadzoru nad prawidłowością i poziomem wykonywanych usług pilotowych w zakresie niezbędnym do zapewnienia bezpieczeństwa morskiego właściwy dyrektor urzędu morskigo:

- 1) określa, po zasięgnięciu opinii szefa stacji pilotowej właściwej dla danego rejonu pilotowego, minimalną liczbę pilotów morskich uprawnionych do pilotowania statków w rejonie pilotowym, w którym pilotaż jest obowiązkowy, uwzględniając warunki portowo-żeglugowe, natężenie ruchu statków i ich wielkość oraz czas pracy pilotów morskich;
- 2) prowadzi listę pilotów morskich;
- 3) powołuje i odwołuje szefa stacji pilotowej spośród pilotów morskich świadczących usługi pilotowe w rejonie pilotowym danej stacji pilotowej i posiadających uprawnienia pilotowe na statki morskie o długości 200 m oraz doświadczenie zawodowe w pilotażu morskim;
- 4) przeprowadza nabór na szkolenia kandydatów na pilotów morskich;
- 5) podejmuje inne działania określone w aktach prawa miejscowego.

§ 36. 1. W ramach sprawowanego nadzoru nad prawidłowością organizowania i koordynowania usług pilotowych przez stacje pilotowe właściwy dyrektor urzędu morskiego przeprowadza, nie rzadziej niż co 2 lata, kontrolę stacji pilotowej mającą na celu ocenę:

- 1) przestrzegania postanowień regulaminu funkcjonowania stacji pilotowej, w szczególności:
 - a) organizacji pracy stacji pilotowej, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, czasu pracy pilotów morskich oraz wyposażenia stacji,
 - b) zakresu obowiązków szefa stacji pilotowej,
 - c) zakresu obowiązków pilota morskiego,
 - d) nadzorowania praktyk pilotowych,
- 2) spełniania wymagań funkcjonowania stacji pilotowej określonych w akcie o utworzeniu stacji pilotowej,
- 3) przestrzegania przez pilotów morskich należących do tej stacji pilotowej przepisów dotyczących bezpieczeństwa żeglugi podczas pilotowania statków

– zakończoną sporządzeniem raportu, który może zawierać zalecenia pokontrolne; kopię raportu otrzymuje szef stacji pilotowej.

2. W przypadku wydania zaleceń pokontrolnych szef stacji pilotowej powiadamia właściwego dyrektora urzędu morskiego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia kopii raportu, o uwzględnieniu, przyczynach nieuwzględnienia lub planie wdrożenia tych zaleceń.

§ 37. 1. Dyrektorzy urzędów morskich prowadzą listę pilotów morskich w postaci papierowej lub elektronicznej.

2. Na liście pilotów morskich umieszcza się następujące dane:

- 1) imię i nazwisko pilota morskiego;
- 2) datę wpisania pilota morskiego na listę pilotów;
- 3) numer i datę ważności dyplomu pilota morskiego oraz wskazanie organu, który ten dyplom wydał;
- 4) informacje:
 - a) o posiadanych przez pilota morskiego uprawnieniach pilotowych,
 - b) o zawieszeniu posiadanych przez pilota morskiego uprawnień, w tym podstawę prawną i okres, na jaki uprawnienia pilota zostały zawieszone,
 - c) o skreśleniu pilota morskiego z listy pilotów, ze wskazaniem daty i podstawy prawnej skreślenia.

3. Właściwy dyrektor urzędu morskiego udostępnia – na wniosek pilota morskiego, którego wpis dotyczy, szefa właściwej stacji pilotowej oraz właściwych organów administracji morskiej, armatorów lub ich przedstawicieli – odpis z listy pilotów morskich obejmujący imię i nazwisko pilota morskiego, numer i datę ważności dyplomu pilota morskiego, zakres jego uprawnień pilotowych oraz informację o zawieszeniu lub ograniczeniu uprawnień pilotowych wraz z podaniem okresu zawieszenia, a także o skreśleniu z listy pilotów morskich ze wskazaniem daty skreślenia.

4. Okres przechowywania danych osobowych podlegających wpisowi na listę pilotów morskich wynosi 5 lat od końca roku, w którym nastąpiło skreślenie z listy pilotów morskich.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i przepis końcowy

§ 38. 1. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia.

2. Do osób, które ukończyły szkolenie na podstawie przepisów dotychczasowych lub rozpoczęły szkolenie na podstawie przepisów dotychczasowych i nie ukończyły go przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 39. Dyplomy pilota morskiego, dyplomy pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim wraz z uprawnieniami pilotowymi, karta identyfikacyjna pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim oraz zaświadczenia wydane na podstawie przepisów dotychczasowych zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.

§ 40. Do uzyskania dyplomu pilota morskiego w rejonach pilotowych stosuje się wymagania dotyczące praktyki pilotowej określone w niniejszym rozporządzeniu.

§ 41. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.²⁾

Minister Infrastruktury: *wz. A. Marchewka*

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 17 listopada 2017 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 38 oraz z 2023 r. poz. 2037), które zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie morskim oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 261) utraciło moc z dniem 12 marca 2026 r.

Załączniki do rozporządzenia Ministra Infrastruktury
z dnia 24 czerwca 2026 r. (Dz. U. poz. 918)

Załącznik nr 1

WZÓR

(papier offsetowy z dwutonowym znakiem wodnym, w kolorze jasnoblękitnym, o wymiarach 148,5 × 105 mm)

DYPLOM PILOTA MORSKIEGO

 RZECZPOSPOLITA POLSKA REPUBLIC OF POLAND DYPLOM PILOTA MORSKIEGO SEA PILOT CERTIFICATE Wystawiony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918) Issued in accordance with Regulation of Minister of Infrastructure on 24 June 2026 concerning pilotage (Journal of Law pos. 918) Hologram Urzędu Morskiego Nr/No.	Urząd Morski w zaświadcza, że: Maritime Office in certifies that: (nazwisko/surname) (imię/name) (data i miejsce urodzenia / date and place of birth) posiada kwalifikację potwierdzone zgodnie z § ... do pilotowania statków morskich w rejonie pilotowym*) has been qualified according to § ... to act as a pilot on seagoing ships within the area. *) Ewentualne ograniczenia należy określić dla rejonu pilotowego. Any limitations shall be specified for the pilotage area. Dyplom jest ważny tylko z odpowiednim uprawnieniem pilotowym. This Certificate is valid only when presented with the pilot permission. (miejsce i data wydania / place and date of issue of this certificate) miejsce na fotografię 43 x 33 mm photo przyznany z dniem: granted on: data ważności dyplomu: the validity of this certificate pieczęć urzędowa official seal (podpis posiadacza / holder's signature) (imię i nazwisko oraz podpis osoby upoważnionej / name and surname and signature of duly authorized official)
---	---

WZÓR

(papier offsetowy z dwutonowym znakiem wodnym, w kolorze jasnoblękitnym, o wymiarach 148,5 × 105 mm)

UPRAWNIENIE PILOTOWE

RZECZPOSPOLITA POLSKA
REPUBLIC OF POLAND

UPRAWNIENIE PILOTOWE

PILOT PERMISSION

Wystawione zgodnie z rozporządzeniem
Ministra Infrastruktury
z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego
(Dz. U. poz. 918)

*Issued in accordance with
Regulation of Minister of Infrastructure on 24 June 2026 concerning pilotage
(Journal of Law pos. 918)*

Hologram
Urzędu
Morskiego

Nr/No.

Urząd Morski w zaświadcza, że:
Maritime Office in certifies that:

.....
(nazwisko/surname) (imię/name)

posiadacz dyplomu pilota morskiego nr
the holder of Sea Pilot Certificate no.....

otrzymał uprawnienie do pilotowania statków morskich
w rejonie pilotowym określonym w dyplomie.
*has been granted permission to pilot seagoing ships within the area
specified in the Pilot Certificate.*

Uprawnienie Permission	Potwierdzenie Confirmation
Do/up to 130 m	
Do/up to 170 m	
Do/up to 200 m	
Powyżej/over 200 m	
Zbiornikowce LNG/LNG Tankers	

miejsce i data wydania:
place and date of issue:

data ważności uprawnienia:
the validity of this permission:

pieczęć urzędowa
official seal

.....
(imię i nazwisko oraz podpis osoby upoważnionej /
name and surname and signature of duly authorized official)

WZÓR

(papier offsetowy z dwutonowym znakiem wodnym, w kolorze jasnobłękitnym, o wymiarach 148,5 × 105 mm)

DYPLOM PILOTA MORSKIEGO W PILOTAŻU PEŁNOMORSKIM

 RZECZPOSPOLITA POLSKA REPUBLIC OF POLAND DYPLOM PILOTA MORSKIEGO W PILOTAŻU PEŁNOMORSKIM DEEP SEA PILOT CERTIFICATE Wystawiony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918) <i>Issued in accordance with</i> <i>Regulation of Minister of Infrastructure on 24 June 2026. concerning pilotage</i> <i>(Journal of Law pos. 918)</i> Hologram Urzędu Morskiego Nr/No.	Urząd Morski w zaświadcza, że: <i>Maritime Office in certifies that:</i> (nazwisko/surname) (imię/name) (data i miejsce urodzenia / date and place of birth) posiada kwalifikacje potwierdzone zgodnie z § 7 do pilotowania statków morskich na morzu terytorialnym i pozostałych akwenach Morza Bałtyckiego. <i>has been qualified according to § 7 to act as a pilot on seagoing ships in the</i> <i>territorial sea and in remaining area of the Baltic Sea.</i> Dyplom jest ważny tylko z odpowiednim uprawnieniem pilotowym. <i>This Certificate is valid only when presented with the pilot permission.</i> (miejsce i data wydania / place and date of issue of this certificate) miejsce na fotografię 43 x 33 mm photo przyznany z dniem: <i>granted on:</i> data ważności dyplomu: <i>the validity of this certificate:</i> pieczęć urzędowa official seal (podpis posiadacza / holder's signature) (imię i nazwisko oraz podpis osoby upoważnionej / name and surname and signature of duly authorized official)
---	--

WZÓR

(papier offsetowy z dwutonowym znakiem wodnym, w kolorze jasnoblękitnym, o wymiarach 148,5 × 105 mm)

UPRAWNIENIE PILOTOWE W PILOTAŻU PEŁNOMORSKIM

 RZECZPOSPOLITA POLSKA REPUBLIC OF POLAND UPRAWNIENIE PILOTOWE W PILOTAŻU PEŁNOMORSKIM DEEP SEA PILOT PERMISSION Wystawione zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918) <i>Issued in accordance with Regulation of Minister of Infrastructure on 24 June 2026 concerning pilotage (Journal of Law pos. 918)</i> Hologram Urzędu Morskiego Nr/No.	Urząd Morski w zaświadcza, że: Maritime Office in certifies that: (nazwisko/surname) (imię/name) posiadacz dyplomu pilota morskiego nr the holder of Sea Pilot Certificate no otrzymał uprawnienie do pilotowania statków morskich na morzu terytorialnym i pozostałych akwenach Morza Bałtyckiego. has been granted permission to pilot seagoing ships in the territorial sea and in remaining area of the Baltic Sea. miejsce i data wydania: place and date of issue: data ważności uprawnienia: the validity of this permission: (imię i nazwisko oraz podpis osoby upoważnionej / name and surname and signature of duly authorized official) pieczęć urzędowa official seal
--	---

WZÓR

(papier w kolorze czerwonym, o wymiarach 69 × 99 mm)

Karta identyfikacyjna pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim

Hologram Urzędu Morskiego RZECZPOSPOLITA POLSKA REPUBLIC OF POLAND Karta identyfikacyjna pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim Deep Sea Pilot Identity Card Nr/No. Urząd Morski w Maritime Office in Data wydania: Date of issue: (imię i nazwisko oraz podpis osoby upoważnionej / name and surname and signature of duly authorized official)	(nazwisko/surname) (imię/name) (data i miejsce urodzenia / date and place of birth) miejsce na fotografię 43 x 33 mm photo (podpis posiadacza / holder's signature) Jest upoważniony do wykonywania pilotażu pełnomorskiego na Morzu Bałtyckim. <i>Is licensed to act as Deep Sea Pilot in the Baltic Sea.</i> Prosi się właściwe władze o udzielanie pomocy pilotowi przy wykonywaniu jego obowiązków służbowych. <i>The competent authorities are requested to assist the pilot in performing his/her duties.</i>
--	--

WYMAGANIA TESTU SPRAWNOŚCIOWEGO

Pływalnia

1. Przepłynięcie dystansu 200 metrów dowolnym stylem w czasie krótszym niż 8 minut.
2. Utrzymanie ciała w wodzie z głową na powierzchni wody w czasie dłuższym niż 2 minuty.

Sala gimnastyczna

Dwukrotne wejście i zejście po sztorntropie na wysokość 9 metrów w ubraniu i w pasie ratunkowym albo kamizelce asekuracyjnej dopuszczonych do użytku dla pilotów morskich. Próbę należy wykonywać z zabezpieczeniem w czasie krótszym niż 10 minut.

**PROGRAM SZKOLENIA DLA PILOTÓW MORSKICH
W ZAKRESIE MANEWROWANIA ZBIORNIKOWCAMI LNG**

SYMULATOR	SZ	NW	S	PP
Manewrowanie zbiornikowcami LNG	1	x	7	
1. Wejście do portu, obrót i cumowanie. 2. Odcumowanie, wyjście z portu w stanie balastowym. 3. Zacięcie steru na torze wodnym. 4. Blackout w newralgicznej części toru wodnego. 5. Zerwany hol na obrotnicy. 6. Awaria holownika na obrotnicy. 7. Awaria napędu w czasie redukcji prędkości. 8. Zerwanie holu rufowego lub dziobowego lub awaria holownika w niewielkiej odległości od nabrzeża.				

Szkolenie odbywa się na symulatorze manewrowym z wiernymi modelami statku typu LNG w stanie ładunkowym i balastowym, asystujących holowników oraz akwenu obejmującego tor podejściowy i port LNG w skrajnych warunkach hydrometeorologicznych dopuszczonych przepisami portowymi właściwego urzędu morskiego. Kierunek wiatru i prądu jest dobierany pod względem największego wpływu na cechy manewrowe statku typu LNG. Czas trwania szkolenia na symulatorze manewrowym wynosi 1 dzień w minimalnym łącznym wymiarze 8 godzin, w tym 1 godzina zajęć wprowadzających do obsługi symulatora wraz z omówieniem zagadnień teoretycznych niezbędnych do przeprowadzenia szkolenia.

Wiedza

Pilot morski pilotujący zbiornikowce LNG powinien znać: zasady manewrowania statkiem na akwenu ograniczonym przy skrajnie niesprzyjających warunkach atmosferycznych i hydrometeorologicznych, procedury awaryjne dotyczące sytuacji, które mogą wystąpić podczas pilotażu, w tym awarie podczas współpracy z holownikami.

Umiejętności

Pilot morski pilotujący zbiornikowce LNG powinien umieć: bezpiecznie manewrować w sytuacjach ekstremalnych i awaryjnych, niespotykanych w czasie wykonywania rutynowych czynności pilotowych, właściwie wykorzystując dostępne środki i systemy, odpowiednio wcześniej rozpoznawać potencjalne zagrożenia i podejmować działania zapobiegające, efektywnie współpracować z kapitanem, obsługą mostka, służbą VTS i holownikami w sytuacjach szczególnych, awaryjnych, stresujących i ryzykownych.

Minimalne wymagania dotyczące kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne są określone w załączniku nr 25 do rozporządzenia.

WZÓR

Nazwa morskiej jednostki edukacyjnej

Wystawiono w, dnia

**Zaświadczenie
o uzyskaniu pozytywnego wyniku testu sprawnościowego**

Zaświadcza się niniejszym,

że
(imię i nazwisko)urodzony(-na) w
(data) (miejsce)

uzyskał(a) pozytywny wynik testu sprawnościowego przeprowadzonego w dniu zgodnie
z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie
pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918).

.....
(imię i nazwisko oraz podpis przedstawiciela urzędu morskiego
obecnego przy przeprowadzaniu testu sprawnościowego)

.....
(imię i nazwisko oraz podpis osoby upoważnionej
do wystawienia zaświadczenia)

WZÓR
Nazwa stacji pilotowej

Wystawiono w, dnia

**Zaświadczenie
o odbyciu praktyki pilotowej**

Zaświadcza się niniejszym,

że
(imię i nazwisko)

urodzony(-na) w
(data) (miejsce)

odbył(a) praktykę pilotową w rejonie pilotowym

polegającą na uczestniczeniu w pilotowaniu statków
od dnia do dnia

Zaświadczenie wydaje się na podstawie § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918).

Szef Stacji Pilotowej

.....
(imię i nazwisko oraz podpis)

WZÓR
Nazwa stacji pilotowej

Wystawiono w, dnia

**Zaświadczenie
o pilotowaniu zbiornikowców LNG o długości powyżej 200 m pod nadzorem uprawnionego
pilota**

Zaświadczam niniejszym, że pilot morski

.....
(imię i nazwisko)

urodzony(-na) w
(data) (miejsce)

pilotował(a) pod nadzorem uprawnionego pilota co najmniej 3 zbiornikowce LNG o długości powyżej 200 m
w okresie od do

Zaświadczenie wydaje się na podstawie § 9 pkt 1 lit. e i § 12 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury
z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918).

Szef Stacji Pilotowej

.....
(imię i nazwisko oraz podpis)

WZÓR

Wystawiono w, dnia

Zaświadczenie**o pilotowaniu statków w pilotażu pełnomorskim pod nadzorem pilota pełnomorskiego**
Certificate of Deep Sea Pilotage under the supervision of a Duly Licensed Deep Sea PilotZaświadcza się niniejszym, że pilot morski
This is to certify, that sea pilot.....
(imię i nazwisko / *name and surname*)urodzony(-na)/born w/in
(data urodzenia / *date of birth*) (miejsce urodzenia / *place of birth*)pilotował(a) następujący statek w pilotażu pełnomorskim pod nadzorem pilota uprawnionego
do pilotażu pełnomorskiego
has piloted the following ship in deep sea pilotage under the supervision of a pilot duly licensed for deep sea pilotage

Nazwa statku / <i>Ship's name</i>	Nr IMO / <i>IMO No.</i>
Armator lub operator / <i>Owner or operator</i>	
Port, data i godzina wejścia pilota na pokład / <i>Port date and time pilot's embarked</i>	Port, data i czas wyokrętowania pilota / <i>Port, date and time pilot's disembarked</i>

Pilot uprawniony do pilotażu pełnomorskiego, nadzorujący pilotowanie
Duly licensed deep sea pilot supervising the pilotage

Imię i nazwisko / <i>Name and surname</i>
Nr dyplomu pilota morskiego w pilotażu pełnomorskim / data wydania / data ważności / <i>Deep sea pilot's certificate number / date of issue / date of expiry</i>
Nr uprawnienia pilotowego w pilotażu pełnomorskim / data wydania / data ważności / <i>Deep sea pilotage pilot's permission number / date of issue / date of expiry</i>

Zaświadczenie wydaje się na podstawie § 12 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918) / *The certificate is issued on the basis of § 12 section 1 point 3 of the Regulation of the Minister of Infrastructure of 24 June 2026 on maritime pilotage (Journal of Laws item 918)*Uprawniony pilot w pilotażu pełnomorskim /
Duly licensed deep sea pilot.....
(imię i nazwisko oraz podpis /
name and surname and signature)

WZÓR
Nazwa stacji pilotowej

Wystawiono w, dnia

**Zaświadczenie
o pilotowaniu w rejonie pilotowym**

Zaświadcza się niniejszym, że pilot morski

.....
(imię i nazwisko)
urodzony(-na) w
(data) (miejsce)
pilotował(a) w okresie od do

- ☐ * co najmniej ** statków o długości całkowitej ** w rejonie
pilotowym **
☐ * w tym co najmniej 3 statki w stanie załadowania, oraz manewrował(a) tymi statkami
☐ * w tym co najmniej 3 zbiornikowce LNG

Zaświadczenie wydaje się na podstawie § 12 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918).

Szef Stacji Pilotowej

.....
(imię i nazwisko oraz podpis)

- * Zaznaczyć, jeżeli dotyczy.
** Wypełnić, jeżeli dotyczy.

WZÓR

Miejsce i data wydania

Place and date of issue

Potwierdzenie świadczenia usługi w pilotażu pełnomorskim
Deep Sea Pilotage Service Confirmation

Niniejszym potwierdzam, że / *I hereby confirm, that*.....
(imię i nazwisko pilota / *pilot's name and surname*)posiadacz dyplomu pilota pełnomorskiego nr / *holder of deep sea pilot certificate, no.*

.....

świadczył następującą usługę na wodach pełnomorskich Bałtyku /
provided the following deep sea pilotage service of the Baltic Sea

Nazwa statku / <i>Ship's name</i>	
Nr IMO / <i>IMO No.</i>	
Armator lub operator / <i>Owner or operator</i>	
Port, data i godzina wejścia pilota na pokład / <i>Port, date and time pilot's embarked</i>	
Port, data i czas wyokrętowania pilota / <i>Port, date and time pilot's disembarked</i>	
Imię i nazwisko kapitana statku / <i>Master's name and surname</i>	

.....
(pieczęć statku i podpis kapitana statku /
ship's stamp and master's signature)

Zaświadczenie wydaje się na podstawie § 12 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918) / *The certificate is issued on the basis of § 12 section 1 point 5 of the Regulation of the Minister of Infrastructure of 24 June 2026 on maritime pilotage (Journal of Laws item 918)*

PROGRAMY SZKOLENIA KANDYDATÓW NA PILOTÓW MORSKICH

Opis programów szkolenia dla kandydatów na pilotów morskich

Programy szkolenia dla kandydatów na pilotów morskich są ukierunkowane na zdobycie dodatkowej, szczegółowej wiedzy i umiejętności zapewniających bezpieczne prowadzenie statków w rejonie pilotowym. Zgodnie z wymaganiami *Standardu edukacji, szkolenia i certyfikacji dla pilotów morskich (ETCS)* przyjętymi przez Europejskie Stowarzyszenie Pilotów Morskich (EMPA) piloci morscy powinni posiadać wiedzę lokalną obejmującą szczegółową znajomość: rejonu pilotowego, zasad prowadzenia nawigacji w rejonie pilotowym, organizacji i regulacji ruchu oraz przepisów miejscowych. Do uzyskania potrzebnych umiejętności manewrowania każdym statkiem w rejonie pilotowym konieczne jest pogłębienie wiedzy z zakresu manewrowania i współpracy z holownikami.

Wiedzę i umiejętności kandydat na pilota morskiego zdobywa przez samokształcenie i wykłady, zgodnie z przedstawionym programem kształcenia, przez szkolenie z wykorzystaniem technik symulacyjnych oraz praktyki pilotowej, które pogłębiają umiejętności i potwierdzają nabyte kompetencje. W przedstawionych poniżej programach szkoleniowych dokonano podziału treści, wskazując na rekomendowaną metodę przyswajania wiedzy i nabywania niezbędnych umiejętności wynikających z programu szkolenia. Materiał oznaczony skrótem SZ (szkolenie) – to materiał omawiany na zajęciach prowadzonych przez ośrodek szkoleniowy lub stację pilotową, przez pilotów morskich lub innych specjalistów zatrudnionych przez ośrodek lub stację pilotową dla realizacji zadań szkoleniowych. Materiał oznaczony skrótem NW (nauka własna) – to materiał, który kandydat na pilota morskiego powinien opanować w ramach samokształcenia. Zagadnienia oznaczone skrótem S (symulator) – to program szkolenia realizowany podczas zajęć na symulatorach, prowadzonych przez instruktorów i nadzorowanych przez pilotów morskich. Elementy szkolenia oznaczone skrótem PP (praktyka pilotowa) – to wiedza i umiejętności zdobywane i pogłębiane w trakcie obowiązkowej praktyki pilotowej. Nadzór nad tą formą szkolenia sprawują piloci morscy wyznaczeni do przeprowadzenia szkolenia zgodnie z zasadami przedstawionymi w opisie programu praktyk pilotowych określonym w rozporządzeniu.

I. Tabela zbiorcza programów szkoleń

Lp.	PROGRAMY SZKOLEŃ	FORMA SZKOLENIA			
		SZ	NW	S	PP
1.	NAWIGACJA W REJONIE PILOTOWYM				
1.1.	Znajomość rejonu pilotowego		x		x
1.2.	Planowanie przejścia pilotowego; plan awaryjny		x		x
1.3.	Prowadzenie nawigacji na torze wodnym i akwenie podejściowym		x		x
1.4.	Prowadzenie statku na akwenie portowym		x		x
2.	BEZPIECZEŃSTWO NAWIGACJI W REJONIE PILOTOWYM				
2.1.	Warunki żeglugi i ruch statków		x		x
2.2.	Służby monitorowania ruchu statków i wymiany informacji		x		x
3.	MANEWROWANIE				
3.1.	Systemy napędu i sterowania		x		x
3.2.	Hydrodynamika i teoria manewrowania		x	x	x
3.3.	Wpływ wiatru i innych sił zewnętrznych na manewrowanie w żegludze pilotowej		x		x
3.4.	Kotwiczenie i postój na kotwicy		x		x

3.5.	Kryteria i zasady samodzielnego cumowania i odcumowania		X		X
3.6.	Manewry we współpracy z holownikami	X	X	X	X
3.7.	Procedury bezpiecznego wejścia na statek i obiekty nietypowe i zejścia ze statku i z obiektów nietypowych		X		X
4.	SYMULATOR				
4.1.	Procedury awaryjne podczas pilotażu morskiego	X	X	X	
4.2.	Współpraca pilota z kapitanem i obsadą mostka – BRM		X	X	X
5.	REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE PILOTAŻU MORSKIEGO				
5.1.	Akty polskiego prawa morskiego, w tym przepisy prawa miejscowego		X		X
5.2.	Aspekty prawne pilotażu morskiego	X	X		X
5.3.	Akty prawa międzynarodowego i inne dokumenty		X		X

II. Szczegółowe programy szkoleń

1. NAWIGACJA W REJONIE PILOTOWYM	SZ	NW	S	PP
1.1. Znajomość rejonu pilotowego		X		X
Znajomość redy i toru wodnego				
1. Ogólna charakterystyka rejonu pilotowego.				
2. Redy i kotwiczowiska.				
3. Systemy rozgraniczenia ruchu.				
4. Tory podejściowe.				
5. Tory wodne i kanały.				
6. Mijanki.				
7. Obrotnice.				
8. Kotwiczowiska awaryjne.				
9. Głębokości na torze wodnym i torach podejściowych:				
a) głębokości na kotwiczowiskach, mijankach i obrotnicach,				
b) redukcja głębokości – poziomy wód,				
c) mielizny.				
10. Niebezpieczeństwa nawigacyjne na torze wodnym i w jego pobliżu.				
11. Linie energetyczne, kable podwodne i linie światłowodowe.				
12. Deklinacja i anomalie magnetyczne.				
13. Stałe oznakowanie nawigacyjne:				
latarnie, nabieżniki, stawy, dalby, światła sektorowe, sygnały mgłowe.				
14. Pływające oznakowanie nawigacyjne:				
a) oznakowanie systemu bocznego,				
b) oznakowanie systemu kardynalnego,				
c) znaki bezpiecznej wody, odosobnionego niebezpieczeństwa, znaki specjalne.				
15. Racony i inne obiekty wykorzystywane w nawigacji radarowej.				
16. Istotne obiekty i elementy wybrzeża użyteczne przy prowadzeniu nawigacji pilotażowej.				
17. Służby VTS, pilotowe i ratownicze.				
Znajomość akwenu portowego i nabrzeży				
1. Baseny portowe.				
2. Obrotnice portowe: średnica, dostępne głębokości.				
3. Nabrzeża portowe: nazwa, przeznaczenie, długość, głębokość techniczna, dopuszczalne zanurzenie statków, wyposażenie cumownicze.				
4. Dostępność i ograniczenia manewrowe, oznakowanie i oświetlenie.				
5. Wymagania przepisów portowych.				

1.2. Planowanie przejścia pilotowego; plan awaryjny		x		x
1. Zaplanowanie miejsca wejścia pilota morskiego na pokład z uwzględnieniem warunków hydrometeorologicznych i możliwości statku pilotowego. 2. Zaplanowanie miejsca zejścia pilota morskiego ze statku z uwzględnieniem warunków hydrometeorologicznych i możliwości statku pilotowego. 3. Uwzględnienie podstawowych parametrów statku (długość, szerokość, stan załadowania, zanurzenie, tonaż, rodzaj ładunku) oraz jego możliwości manewrowych w planie przejścia pilotowego. 4. Zaplanowanie czasu i pory przejścia z zachowaniem bezpiecznej prędkości na newralgicznych odcinkach trasy przy zachowaniu odpowiedniej rezerwy wody pod stępką. 5. Uwzględnienie ograniczeń w żegludze wynikających z ostrzeżeń nawigacyjnych i ruchu statków na planowanej trasie. 6. Wzięcie pod uwagę warunków hydrometeorologicznych przewidywanych na czas przejścia pilotowego. 7. Uwzględnienie możliwości zwiększenia zanurzenia z powodu osiadania i przechyłu bocznego. 8. Uwzględnienie przepisów portowych dotyczących: a) dopuszczalnej prędkości, b) zasad regulacji ruchu na torze wodnym, c) obowiązku korzystania z pomocy holowników, d) procedur komunikacyjnych. 9. Zaplanowanie czasu przejścia na poszczególnych odcinkach trasy, czasu osiągnięcia wyznaczonych punktów meldunkowych oraz przybliżonego czasu podejścia do nabrzeża. 10. Zaplanowanie czasu przejścia na poszczególnych odcinkach trasy, czasu osiągnięcia wyznaczonych punktów meldunkowych oraz przybliżonego czasu zejścia pilota morskiego ze statku. 11. Ustalenie metod kontroli pozycji statku adekwatnych dla aktualnych warunków widzialności i wyposażenia nawigacyjnego, jakim dysponuje pilot morski. 12. Ustalenie metod kontroli sytuacji nawigacyjnej z wykorzystaniem systemów ARPA, ECDIS i AIS oraz łączności VHF. 13. Uwzględnienie w planie przejścia ustalonych zasad wymiany informacji i współpracy pilota morskiego z operatorem stacji VTS. 14. Uwzględnienie w planie przejścia ustalonych zasad współpracy pilota morskiego z kapitanem i pozostałą obsadą mostka oraz zapewnienie właściwej wymiany informacji. 15. Przewidzenie w planie awaryjnym kotwiczenia w miejscu gwarantującym statkowi bezpieczeństwo postoju do czasu ustąpienia przyczyn lub okoliczności wymuszających podjęcie działań awaryjnych. 16. Uwzględnienie w planie awaryjnym niezbędnych działań podejmowanych przez kapitana, pilota morskiego i załogę w przypadku awarii steru, zaniku zasilania, awarii podstawowego wyposażenia nawigacyjnego (żyrokompas, radar, AIS) lub środków łączności. 17. Przewidzenie w planie awaryjnym zasad postępowania po wejściu statku na mieliznę, kolizji z innym statkiem, kolizji z nabrzeżem lub innym obiektem, pożarem lub rozlewem substancji ropopochodnych. 18. Uwzględnienie w planie awaryjnym efektywnych działań podejmowanych przez kapitana, pilota morskiego i załogę zmierzających do: a) udzielenia pomocy poszkodowanym w wypadku, b) przesłania odpowiedniego meldunku i zapewnienia niezbędnej pomocy z lądu i innych jednostek, c) wystawienia właściwych znaków lub zapalenia przypisanych świateł,				

d) podjęcia niezbędnych czynności minimalizujących straty i zapobiegających skażeniu środowiska.				
1.3. Prowadzenie nawigacji na torze wodnym i akwenie podejściowym		x		x
1. Wzrokowa identyfikacja elementów oznakowania nawigacyjnego. 2. Znajomość kątów drogi na poszczególnych odcinkach toru, kierunków wyznaczanych przez nabieżniki. 3. Znajomość długości poszczególnych odcinków toru, szerokości toru na danym odcinku oraz dostępnych głębokości. 4. Znajomość dopuszczalnych prędkości na poszczególnych odcinkach toru, zakazów wyprzedzania, kotwiczenia i innych restrykcji wynikających z przepisów portowych. 5. Wykonywanie zwrotów i pokonywanie zakrętów na torze wodnym. 6. Metody kontroli utrzymywania statku w osi toru wodnego. 7. Określanie aktualnej pozycji statku metodami terestrycznymi. 8. Określanie aktualnej pozycji statku za pomocą radaru. 9. Wykorzystanie pilotowych systemów nawigacji do prowadzenia statku na torze wodnym. 10. Określanie położenia wodnicy podczas pokonywania zakrętów. 11. Redukcja prędkości celem utrzymania wymaganej bezpiecznej rezerwy wody pod stępką. 12. Przyspieszanie i wyprzedzanie na ustalonych odcinkach toru wodnego. 13. Zasady ruchu jednokierunkowego wynikające z przepisów portowych. 14. Uzyskiwanie informacji o warunkach hydrometeorologicznych, jej analiza i wykorzystanie. 15. Uwzględnianie dryfu wiatrowego i znosu prądowego podczas żeglugi pilotażowej. 16. Żegluga na torze wodnym w warunkach zlodzenia. 17. Prowadzenie statku w konwojach lodowych. 18. Utrzymywanie łączności ze służbą VTS, punkty meldunkowe, rodzaj, treść i forma meldunków. 19. Prowadzenie nasłuchu radiowego na ustalonych kanałach łączności. 20. Światła, znaki dzienne i sygnały zgodne z wymaganiami COLREG i przepisami portowymi. 21. Pomoc lub asysta holowników podczas prowadzenia statku na torze wodnym.				
1.4. Prowadzenie statku na akwenie portowym		x		x
Wprowadzanie statku do portu bez pomocy holowników i wyprowadzanie statku z portu bez pomocy holowników 1. Dobór prędkości. 2. Pokonywanie zakrętów. 3. Obracanie statku na ograniczonym akwenie manewrowym. 4. Manewry samodzielnego cumowania i odcumowania dla ustalonych basenów portowych i nabrzeży. 5. Współpraca z dysponentem nabrzeża, łodzią cumowniczą i cumownikami na nabrzeżu. 6. Utrzymywanie łączności ze służbą VTS; raporty i meldunki. Wprowadzanie statku do portu z holownikami i wyprowadzanie statku z portu z holownikami 1. Nawiązanie łączności z holownikami. 2. Wyznaczenie miejsca spotkania z holownikami i przydzielenie zadań. 3. Dobór prędkości i sposobu podania holi. 4. Przekazywanie komend i poleceń holownikom w trakcie manewrów portowych. 5. Pokonywanie zakrętów z wykorzystaniem holowników. 6. Obrót statku na określonych obrotnicach za pomocą holowników.				

7. Manewry statku w poszczególnych basenach portowych.				
8. Cumowanie i odcumowanie do wyznaczonych nabrzeży przy współpracy holowników.				
9. Współpraca z dysponentem nabrzeża, łodzią cumowniczą i cumownikami na nabrzeżu.				
10. Utrzymywanie łączności ze służbą VTS; raporty i meldunki.				

Wiedza

Kandydat na pilota morskiego powinien znać: topografię i batymetrię redy, toru podejściowego, toru wodnego i akwenu portowego; zasady prowadzenia statku na torze wodnym i manewrowania na określonych akwenach portowych przy zmiennych warunkach hydrometeorologicznych; zasady współpracy i wymiany informacji z centrum VTS, kapitanatem portu, holownikami, statkiem pilotowym, łodzią cumowniczą i cumownikami na nabrzeżu.

Umiejętności

Kandydat na pilota morskiego powinien umieć: zaplanować przejście pilotowe wraz z planem awaryjnym, adekwatnie do długości, szerokości, zanurzenia i możliwości manewrowych pilotowanego statku; oceniać aktualną sytuację pilotowanego statku i dokonywać wyboru właściwych metod prowadzenia nawigacji w rejonie pilotowym; wprowadzać statki do portu z holownikami oraz bez ich pomocy i asysty i wyprowadzać statki z portu z holownikami oraz bez ich pomocy i asysty.

Pomoce dydaktyczne

Literatura zawodowa obejmująca zagadnienia teoretyczne i praktyczne zamieszczone w programie szkoleń 1. Nawigacja w rejonie pilotowym; zbiór map, publikacji nautycznych i informacyjnych dotyczących rejonu pilotowego.

2. BEZPIECZEŃSTWO NAWIGACJI W REJONIE PILOTOWYM	SZ	NW	S	PP
2.1. Warunki żeglugi i ruch statków		x		x
1. Informacje o portach – plany, informacje nawigacyjne, baseny i nabrzeża, kotwiczowiska i inne.				
2. Przepisy portowe.				
3. Ograniczenia żeglugowe na akwenach portowych, torach wodnych, portach, torach podejściowych.				
4. Atlasy lub wykazy dopuszczalnych zanurzeń statków przy nabrzeżach i na poszczególnych odcinkach torów wodnych.				
5. Ostrzeżenia i komunikaty nawigacyjne.				
6. Informacje, komunikaty i polecenia kapitana portu.				
7. Ruch statków, jednostki w porcie.				
8. Prognoza pogody dla obszaru Bałtyku południowego i południowo-wschodniego.				
9. Warunki lodowe w portach, ograniczenia, akcja przeciwlodowa.				
10. Miejsca schronienia/porty przebazowania – dla rybaków.				
11. Plan zdejmowania i wystawiania oznakowania nawigacyjnego na sezon zimowy.				
12. Zezwolenie na manewrowanie w porcie ze zmniejszoną liczbą holowników lub bez asysty holowniczej.				
13. Zwolnienie z pilotażu obowiązkowego, zwolnienia z holowników.				

2.2. Służby monitorowania ruchu statków i wymiany informacji		x		x
System nadzoru ruchu statków VTS Zatoka Gdańska 1. Składowe systemu VTS. 2. Zasady ruchu statków na obszarze VTS Zatoka Gdańska. 3. System Rozgraniczenia Ruchu Statków – Zatoka Gdańska. 4. System „GDANREP” – rodzaje meldunków i raportów. 5. Procedury łączności i nasłuchu. 6. Serwis informacyjny systemu – rodzaje informacji. 7. Czasy transmisji komunikatów stałego serwisu informacyjnego. 8. Asysta nawigacyjna VTS – za pośrednictwem łączności VHF. 9. Instrukcje dotyczące organizacji ruchu statków awizowanych w obszarze VTS; zakres podporządkowania się tym instrukcjom. Kapitanat Portów Gdańsk, Kapitanat Portu Gdynia 1. Granice obszaru – reda portu i port Gdańsk. 2. Granice obszaru – reda portu i port Gdynia. 3. Punkty meldunkowe do służby dyżurnej kapitanatów portów zgodne z przepisami portowymi. 4. Procedury łączności i nasłuchu. 5. Uzyskiwanie informacji o statkach spodziewanych w rejonie pilotowym. 6. Uzyskiwanie informacji ze stacji pomiarowych hydrologiczno-meteorologicznych Zatoki Gdańskiej oraz kapitanatów i bosmanatów rejonu pilotowego. Kapitanat Portów Kołobrzeg, Ustka i Darłowo 1. Granice obszaru – redy portów i portów. 2. Punkty meldunkowe do służby dyżurnej kapitanatów portów zgodne z przepisami portowymi. 3. Procedury łączności i nasłuchu. 4. Uzyskiwanie informacji o statkach spodziewanych w rejonie pilotowym. 5. Uzyskiwanie informacji z kapitanatów i bosmanatów rejonu pilotowego. Kapitanat Portu Nowy Świat, Kapitanat Portu Elbląg 1. Granice obszaru – port Nowy Świat. 2. Granice obszaru – port Elbląg. 3. Punkty meldunkowe do służby dyżurnej kapitanatów portów zgodne z przepisami portowymi. 4. Procedury łączności i nasłuchu. 5. Uzyskiwanie informacji o statkach w rejonie pilotowym. 6. Uzyskiwanie informacji ze stacji pomiarowych hydrologiczno-meteorologicznych Zatoki Gdańskiej oraz kapitanatów i bosmanatów rejonu pilotowego. System Zarządzania i Kontroli Ruchu Statków (VTMS) na torze wodnym Świnoujście – Szczecin 1. Składowe systemu VTMS: a) system raportowania ruchu statków, b) system obserwacji ruchu statków, c) informacyjny system zarządzania ruchem statków,				

d) system wspomagania nawigacyjnego, e) system odbioru i rejestracji danych hydrometeorologicznych.				
2. Zasady ruchu statków na torze wodnym i na akwenach portowych rejonu pilotowego.				
3. System meldunkowy obowiązujący na torze wodnym Świnoujście – Szczecin, rodzaje meldunków i raportów.				
4. Procedury łączności i nasłuchu.				
5. Serwis informacyjny o warunkach panujących na obszarze VTMS.				
6. Czasy transmisji komunikatów stałego serwisu informacyjnego.				
7. Uzyskiwanie informacji o statkach spodziewanych w rejonie pilotowym.				
8. Uzyskiwanie informacji hydrometeorologicznych dla rejonu pilotowego.				
Systemy monitorowania ruchu statków i przekazywania informacji				
1. Centralny System SafeSeaNet – punkt węzłowy systemu wymiany informacji morskiej zarządzany, nadzorowany i rozwijany przez Komisję Europejską oraz utrzymywany w działaniu przez EMSA.				
2. System SafeSeaNet Unii Europejskiej – europejski system wymiany informacji morskiej pomiędzy państwami członkowskimi.				
3. Krajowy system SafeSeaNet – system państwa członkowskiego utworzony na potrzeby wymiany informacji morskiej.				
4. Organizacja i sposób funkcjonowania Narodowego Systemu Monitorowania Ruchu Statków i Przekazywania Informacji:				
a) infrastruktura techniczna:				
– podsystem monitorowania ruchu statków,				
– podsystem przekazywania informacji:				
– system kontrolno-informacyjny PHICS dla portów polskich,				
– system wymiany informacji bezpieczeństwa żeglugi SWIBŻ,				
b) Koordynator SafeSeaNet – służba Koordynatora SafeSeaNet,				
c) krajowi użytkownicy SafeSeaNet.				
5. Prawo dostępu do Narodowego Systemu SafeSeaNet.				
6. Zakres zadań służby VTS, służby SAR oraz BHMW w ramach krajowego systemu SafeSeaNet.				
7. Obowiązki pilota morskiego wynikające z ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 529) i rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie Narodowego Systemu Monitorowania Ruchu Statków i Przekazywania Informacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1496), zgłaszanie wypadku lub zdarzenia, które zagraża bezpieczeństwu morskiemu lub sytuacji narażającej na zanieczyszczenie wód lub brzegu.				

Wiedza

Kandydat na pilota morskiego powinien znać: wymagania przepisów portowych w zakresie prowadzenia statków w rejonie pilotowym i wynikające z nich zasady regulacji ruchu oraz ograniczenia manewrowe; procedury łączności i nasłuchu, meldunki i raporty obowiązujące w systemie zarządzania i kontroli ruchem statków w danym rejonie pilotowym; zasady wymiany informacji w ramach systemu SafeSeaNet; obowiązki pilota morskiego dotyczące przekazania informacji, zgłaszania wypadku lub zdarzenia zagrażającego bezpieczeństwu żeglugi.

Umiejętności

Kandydat na pilota morskiego powinien umieć: wykorzystywać wszystkie dostępne źródła informacji dotyczące bezpieczeństwa nawigacji i środowiska morskiego na danym akwenie; prowadzić korespondencję radiową zgodnie z ustalonymi procedurami łączności obowiązującymi w rejonie pilotowym; efektywnie korzystać z infrastruktury technicznej systemu kontrolno-informacyjnego PHICS oraz systemu wymiany informacji bezpieczeństwa żeglugi SWIBŻ.

Pomoce dydaktyczne

Literatura zawodowa obejmująca zagadnienia teoretyczne i praktyczne zamieszczone w programie szkoleń 2. Bezpieczeństwo nawigacji w rejonie pilotowym; międzynarodowe, krajowe i lokalne przepisy i procedury dotyczące zagadnień bezpieczeństwa nawigacji; stanowisko do e-learningu.

3. MANEWROWANIE	SZ	NW	S	PP
3.1. Systemy napędu i sterowania		x		x
1. Rodzaje śrub napędowych. Napęd jedno- i dwuśrubowy. Śruby prawo i lewoskrętne. 2. Sterowanie silnikiem głównym. Przesterowanie silnika głównego na bieg wstecz. 3. Napór śruby, moc napędu. Moc napędu w zależności od wielkości i rodzaju statku. 4. Zależność między mocą napędu głównego, obrotami śruby i prędkością statku. 5. Metody polepszenia sprawności napędowej – dysze Korta. 6. Śruby nastawne. 7. Działanie boczne śruby. 8. Siły i moment steru, rodzaje sterów konwencjonalnych. 9. Specjalne urządzenia sterowe. 10. Stery strumieniowe. 11. Urządzenia napędowo-sterowe – pędniki cykloidalne, azymutalne i strugowodne. 12. Współdziałanie steru i napędu jednośrubowego, dwuśrubowego oraz steru strumieniowego. 13. Sterowanie awaryjne.				
3.2. Hydrodynamika i teoria manewrowania*		x	x	x
1. Efekty płytkowodzia i związane z nim straty prędkości. 2. Inne czynniki mające wpływ na prędkość statku na akwenie ograniczonym. 3. Prędkość manewrowa, prędkość sterowna, minimalna prędkość SG. 4. Wzrost prędkości i drogi przyspieszania różnych typów statków na akwenie ograniczonym. 5. Czynniki wpływające na manewr zatrzymywania swobodnego. 6. Zatrzymywanie wymuszone i zatrzymywanie awaryjne – czynniki skracające drogę zatrzymywania. 7. Zatrzymanie etapowe za pomocą steru i napędu głównego. 8. Użycie kotwic dla awaryjnego zatrzymania statku. 9. Optymalne strategie redukcji prędkości. 10. Teoria manewrów silnych. 11. Bezpieczny zapas wody pod stępką i czynniki wywołujące jego zmiany. 12. Osiadanie statku w ruchu i związana z nim zmiana przegłębienia. 13. Zmiany zanurzenia wywołane przechylem bocznym.				

14. Sterowność statku i czynniki ją determinujące: a) kształt kadłuba i powierzchnia steru, b) rodzaj napędu, c) stan załadowania, d) kąt i kierunek wychylenia steru, e) prędkość początkowa i jej zmiany. 15. Pogorszenie sterowności statku na akwenie ograniczonym: a) efekt brzegowy, b) efekt kanałowy, kryteria zachowania dostatecznej stateczności kursowej podczas żeglugi kanałem, c) pokonywanie zakrętów w kanałach, d) oddziaływania statek-statek podczas żeglugi w kanale i na torach wodnych ograniczonych głębokością, e) manewr mijania, wyprzedzania i przemieszczania się względem jednostki zatrzymanej lub zacumowanej. 16. Zależność między długością statku a średnicą jego cyrkulacji taktycznej. 17. Standardy manewrowe i informacyjne. Ocena właściwości manewrowych statku na podstawie informacji i danych źródłowych: a) <i>Pilot Card</i>, b) <i>Wheelhouse Poster</i>, c) <i>Manoeuvring Booklet</i>. 18. Charakterystyka właściwości manewrowych różnych typów statków w zależności od tonażu, wymiarów, rodzaju napędu i systemu sterowania.				
3.3. Wpływ wiatru i innych sił zewnętrznych na manewrowanie w żegludze pilotowej		X		X
1. Siły i moment wiatru. 2. Wpływ kierunku wiatru pozornego i położenia środka nawiewu na pogorszenie stateczności kursowej oraz zwrotności. 3. Łączny wpływ falowania i wiatru na zwrotność. 4. Oddziaływanie prądu na statek. 5. Manewrowanie statkiem na akwenie ograniczonym w warunkach działającego prądu. 6. Żegluga i manewry w kanałach i na rzekach w warunkach niejednorodnego prądu. 7. Ocena dryfu statku i jego korekta. 8. Oddziaływanie prądu i wiatru po redukcji prędkości do prędkości sterownej. 9. Ocena czynników zewnętrznych oddziałujących na statek, a mających wpływ na planowanie i przebieg manewrów. 10. Żegluga i manewry na zlodzonych akwenach ograniczonych. 11. Żegluga w konwojach lodowych, współpraca pilota z lodołamaczem. 12. Manewry cumowania i odcumowania w warunkach zlodzenia. 13. Charakterystyka rejonu pilotowego ze względu na występujące ograniczenia i utrudnienia w manewrowaniu.				

3.4. Kotwiczenie i postój na kotwicy		x		x
1. Czynniki determinujące siłę trzymania kotwicy. Dobór długości łańcucha kotwicznego i miejsca kotwiczenia. 2. Manewry kotwiczenia w zależności od wielkości statku, jego stanu załadowania, dostępnej głębokości oraz przewidywanego promienia łukowania. 3. Kotwiczenie i zejście z kotwicy w niesprzyjających warunkach hydrometeorologicznych. 4. Równoczesne użycie dwóch kotwic. 5. Kotwiczenie zestawów holowniczych.				
3.5. Kryteria i zasady samodzielnego cumowania i odcumowania		x		x
1. Metody samodzielnego cumowania i odcumowania lewą i prawą burtą bez działania czynników zewnętrznych. 2. Samodzielne cumowanie i odcumowanie na ograniczonej przestrzeni manewrowej z użyciem: a) jedynie napędu i steru, b) steru strumieniowego, c) kotwicy. 3. Metody samodzielnego cumowania i odcumowania lewą i prawą burtą podczas działania wiatru, prądu, a także obu tych czynników równocześnie. 4. Obracanie statku na ograniczonym akwenie manewrowym z użyciem: a) jedynie napędu i steru, b) steru strumieniowego, c) kotwicy. 5. Łódź cumownicza – użycie i współpraca.				
3.6. Manewry we współpracy z holownikami*	x	x	x	x
1. Holowniki – typy, ich możliwości i ograniczenia. 2. Dobór holowników gwarantujących bezpieczne wykonanie zaplanowanych manewrów; zapotrzebowanie na moc holowniczą. 3. Komunikacja między pilotem morskim i holownikami – wydawanie komend i poleceń. 4. Podawanie holu i rzucanie holu: a) dobór miejsca i czasu podania albo rzucenia holu, b) dobór miejsc zamocowania holu (holownika), c) dobór długości i rodzaju holu w zależności od planowanych manewrów, d) analiza zagrożeń związanych z operacją podawania i rzucania holu. 5. Metody holowania i sterowania z wykorzystaniem jednego holownika, dwóch, trzech i większej liczby holowników. 6. Obracanie statku z wykorzystaniem holowników; analiza zagrożeń. 7. Manewry z holownikami w zależności od rodzaju ich napędu i wyposażenia: a) Voith-Schneider, pędniki azymutalne, pozycja i wielkość skegu, b) 2 śruby, 1 śruba, dysze Korta stałe i obrotowe. 8. Manewry cumowania i odcumowania z jednym holownikiem przy współdziałaniu steru i napędu statku. 9. Cumowanie/odcumowywanie przy współpracy dwóch i większej liczby holowników.				

10. Cumowanie do dalb; cumowanie do terminali paliwowych. 11. Cumowanie w skrajnych miejscach basenów portowych. 12. Wprowadzanie statku na dok suchy i wyprowadzanie statku z doku suchego, pływającego oraz na podnośnik. 13. Manewry holowania, cumowania i odcumowania obiektów nietypowych, takich jak: pontony, kadłuby, sekcje okrętowe, konstrukcje, doki, platformy wiertnicze i statki uszkodzone. 14. Wprowadzanie na dok statków uszkodzonych i obiektów bez napędu. 15. Manewrowanie z holownikami w trudnych warunkach hydrometeorologicznych oraz na obszarze złodzonym. 16. Współpraca holowników pełnomorskich z holownikami portowymi: a) dobór długości holu holownika morskiego w trakcie manewrów portowych, b) podłączanie lub rozłączanie holu głównego na redzie oraz na wodach portowych, c) zasady użycia holu zapasowego na obiektach holowanych, d) komunikacja holowników portowych z morskim zestawem holowniczym, e) obsadzanie załogą bezzałogowych obiektów holowanych (pontony, barki), f) zwalnianie holowników morskich z asysty morskiego zestawu holowniczego – analiza zagrożeń.				
3.7. Procedury bezpiecznego wejścia na statek i na obiekty nietypowe i zejścia ze statku i z obiektów nietypowych		X		X
1. Wybór odpowiedniego miejsca transferu: uwzględnianie wpływu wiatru i fali na bezpieczeństwo operacji przyjęcia i zdania pilota morskiego. 2. Procedury i uwarunkowania lokalne. 3. Komunikacja ze statkiem obsadzonym przez pilota morskiego. 4. Wyznaczanie kursu podejściowego statku celem stworzenia osłony od falowania i wiatru dla jednostki pilotowej; dobór prędkości. 5. Manewry jednostki pilotowej podczas przyjmowania i zdawania pilota morskiego: a) efekt oddziaływania wiatru i fali na jednostkę redukującą prędkość, b) zasady współdziałania statku i jednostki pilotowej. 6. Urządzenia do przyjmowania i zdawania pilota morskiego: a) wymagania Konwencji SOLAS**, b) okólnik MSC/Circ.568/Rev.1, c) przepisy miejscowe. 7. Zapewnienie bezpieczeństwa pilotowi morskiemu i obsadzie statku pilotowego: a) zasady bezpieczeństwa obowiązujące pilotów morskich, b) ocena bezpieczeństwa urządzeń i środków przygotowanych na przyjęcie pilota morskiego, c) indywidualne środki ratunkowe pilota morskiego i obsady statku pilotowego, d) wyposażenie ratunkowe statku pilotowego, e) procedury podnoszenia człowieka z wody i procedury SAR. 8. Czynniki determinujące decyzję o podjęciu operacji przyjęcia lub zdania pilota morskiego.				

* Uwaga: Wybrane elementy programu są realizowane w trakcie szkolenia na symulatorze manewrowym. Minimalne wymagania dotyczące kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne są określone w załączniku nr 25 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918). Wymagania dotyczące pomieszczeń i sprzętu są określone w załączniku nr 26 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego.

** Międzynarodowa konwencja o bezpieczeństwie życia na morzu, 1974, sporządzona w Londynie dnia 1 listopada 1974 r., zmieniona Protokołem sporządzonym w Londynie dnia 17 lutego 1978 r. oraz Protokołem przyjętym w Londynie dnia 11 listopada 1988 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 869, z późn. zm.).

Wiedza

Kandydat na pilota morskiego powinien znać: sprawność różnych rodzajów napędu w zależności od wielkości i rodzaju pilotowanego statku; różne systemy sterowania, w tym urządzenia napędowo-sterowe oraz metody sterowania awaryjnego; wpływ zjawisk hydrodynamicznych i hydrometeorologicznych na manewrowanie statkiem na akwenach ograniczonych; zasady współpracy z holownikami, metody holowania i cumowania z ich udziałem; zasady bezpieczeństwa obowiązujące podczas przyjmowania i zdawania pilota morskiego.

Umiejętności

Kandydat na pilota morskiego powinien umieć: optymalnie wykorzystać dany rodzaj napędu i sterowania dla bezpiecznego wykonania zaplanowanego manewru; oceniać właściwości manewrowe statku na podstawie pozyskanych informacji; manewrować statkiem na akwenie ograniczonym w warunkach działającego na statek wiatru, prądu i fali; bezpiecznie prowadzić statek po akwenach zlodzonych i współpracować z lodołamaczem; wykonywać wszystkie rodzaje manewrów portowych z holownikami i bez ich udziału; oceniać zagrożenie i stosować procedury bezpieczeństwa podczas manewrów oraz podczas obsadzania i opuszczania pilotowanego statku.

Pomoce dydaktyczne

Literatura zawodowa obejmująca zagadnienia teoretyczne i praktyczne zamieszczone w programie szkoleń 3. Manewrowanie.

4. SYMULATOR	SZ	NW	S	PP
4.1. Procedury awaryjne podczas pilotażu	2	x	6	
1. Zapoznanie się z symulatorem nawigacyjno-manewrowym. 2. Podstawowe zasady mechaniki ruchu statku wykorzystywane przy manewrowaniu: a) siły od działania pędników, sterów, urządzeń napędowo-sterujących, b) siła poprzeczna od działania śruby, c) Pivot Point, d) oddziaływanie wiatru, e) osiadanie i efekt brzegowy. 3. Awaria urządzeń napędowych i sterujących na torze podejściom, torze wodnym, w kanale portowym: a) awaria napędu, b) awaria steru/sterów – zatrzymanie i utrzymanie statku na pozycji za pomocą manewrów napędem naprzód i wstecz, c) awaria steru strumieniowego. 4. Awaria zasilania: a) chwilowy zanik zasilania – blackout, b) awaria agregatu – ograniczenie dostępnej mocy.				

5. Holowanie eskortowe: a) próba wężowa z holownikiem zamocowanym na rufie przy awarii steru, b) przejście kanałem portowym z holownikiem zamocowanym na rufie przy awarii steru. 6. Awarie podczas współpracy z holownikiem na akwencie ograniczonym: a) błędne zrozumienie instrukcji przez holownik, b) błędne wykonanie instrukcji przez holownik: – opóźnione podanie holu, – zerwanie holu, c) błędny dobór parametrów holowników: – niedostateczna moc, – za długi/krótki hol. 7. Awaria wyposażenia nawigacyjnego – radaru.				
4.2. Współpraca pilota morskiego z kapitanem i obsadą mostka – BRM		x	2	x
1. Wzajemne relacje pilot morski – kapitan. 2. Uzgodnienia między kapitanem i pilotem morskim dotyczące planu przejścia pilotowego i jego ewentualnych modyfikacji: a) planowana trasa i punkty zwrotu, b) prędkości na poszczególnych odcinkach trasy, c) plan awaryjny. 3. Przekazanie przez pilota morskiego kapitanowi i obsadzie mostka ważnej informacji lokalnej: a) informacje dotyczące ruchu statków, b) ostrzeżenia nawigacyjne dla danego rejonu, c) newralgiczne miejsca przejścia pilotowego, d) operacje portowe i informacja o nabrzeżu, e) inne. 4. Przekazanie pilotowi morskiemu przez kapitana wszelkiej niezbędnej informacji dotyczącej statku i ładunku: a) karta pilotowa, b) informacja o właściwościach manewrowych statku, c) ograniczenia wynikające z ewentualnych niesprawności systemów i urządzeń, d) oczekiwania dotyczące nabrzeża i metody cumowania, e) informacja o ładunkach niebezpiecznych na statku. 5. Uzgodnienie zasad wspomagania pilota morskiego przez obsadę mostka i załogę: a) obserwacja ruchu statków, b) ciągła kontrola i zapis pozycji statku, c) obsługa urządzeń nawigacyjnych, d) prowadzenie zapisów w dzienniku okrętowym, e) utrzymywanie łączności z siłownią i łączności wewnętrznej, f) zapewnienie obsady kotwicznej i manewrowej. 6. Zasada bieżącego informowania kapitana lub obsady mostka o podejmowanych przez pilota morskiego działaniach i istotnych manewrach. 7. Ocena stopnia wsparcia pilota morskiego ze strony kapitana i obsady mostka: a) ilościowa obsada mostka i sposób przydziału obowiązków, b) poziom znajomości statku i jego wyposażenia,				

c) znajomość warunków lokalnych, d) opanowanie języka angielskiego.				
--	--	--	--	--

Szkolenie na symulatorze manewrowym odbywa się w minimalnym wymiarze 10 godzin, w tym:

- 2 godziny zajęć wprowadzających do obsługi symulatora wraz z omówieniem zagadnień teoretycznych niezbędnych do przeprowadzenia szkolenia,
- 6 godzin zajęć na symulatorze manewrowym w zakresie procedur awaryjnych podczas pilotażu,
- 2 godziny zajęć na symulatorze manewrowym w zakresie współpracy pilota morskiego z kapitanem i obsadą mostka.

Wiedza

Kandydat na pilota morskiego powinien znać: zasady manewrowania statkiem na akwenu ograniczonym przy skrajnie niesprzyjających warunkach atmosferycznych i hydrologicznych; procedury awaryjne obejmujące sytuacje mogące wystąpić w trakcie pilotażu, w tym awarie podczas współpracy z holownikami; zasady współpracy pilota z kapitanem i załogą statku.

Umiejętności

Kandydat na pilota morskiego powinien umieć: bezpiecznie manewrować w sytuacjach ekstremalnych i awaryjnych, normalnie niespotykanych w czasie wykonywania rutynowych czynności pilotowych, właściwie wykorzystując dostępne środki i systemy; odpowiednio wcześniej rozpoznawać potencjalne zagrożenia i podejmować działania zapobiegające; efektywnie współpracować z kapitanem, pozostałą obsadą mostka, służbą VTS i holownikami w sytuacjach szczególnych, awaryjnych, stresujących i ryzykownych.

Minimalne wymagania dotyczące kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne są określone w załączniku nr 25 do rozporządzenia.

5. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE PILOTAŻU MORSKIEGO	SZ	NW	S	PP
5.1. Akty prawa krajowego, w tym akty prawa miejscowego		x		x
Ustawy: 1. Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1125, z późn. zm.). 2. Ustawa z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki (Dz. U. z 2024 r. poz. 1786). 3. Ustawa z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (Dz. U. z 2023 r. poz. 1309). 4. Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o ochronie żeglugi i portów morskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 597, z późn. zm.). 5. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2026 r. poz. 529). 6. Ustawa z dnia 31 sierpnia 2012 r. o Państwowej Komisji Badania Wypadków Morskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 1374). 7. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu (Dz. U. z 2026 r. poz. 102). Akty wykonawcze: do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim dotyczące pilotażu, oznakowania nawigacyjnego, ratownictwa morskiego oraz bezpiecznego uprawiania żeglugi.				

Akty prawa miejscowego: zarządzenia dyrektorów urzędów morskich właściwych dla rejonu pilotowego dotyczące porządku portowo-żeglugowego.				
5.2. Aspekty prawne pilotażu morskiego	x	x		x
1. Prawa i obowiązki pilota morskiego w świetle wymagań prawnych: a) zadania pilota morskiego w zakresie doradztwa nawigacyjnego, b) obowiązek wypełniania wymagań prawnych. 2. Procedury postępowania awaryjnego. 3. Odpowiedzialność prawna pilota morskiego. 4. Współpraca pilota morskiego z kapitanem i załogą statku, charakterystyka problemów na podstawie doświadczeń z wykonywanych usług pilotowych. 5. Wytyczne w zakresie kształcenia pilotów morskich.				
5.3. Akty prawa międzynarodowego i inne dokumenty		x		x
1. <i>IMO RESOLUTION A.960 (23), Recommendations On Training And Certification And Operational Procedures for Maritime Pilots other than Deep-Sea Pilots.</i> 2. <i>European Maritime Pilot's Association Education Training and Certification Standard for Maritime Pilots, EMPA 2005.</i> 3. <i>Amendments to the International Convention for The Safety of Life at Sea, 1974, Chapter V Safety of Navigation Regulation 23 – Pilot transfer arrangements RESOLUTION MSC.308 (88) i "Res.A.1045(27)".</i> 4. <i>Required boarding arrangements for pilots (MSC.1/Circ.1428).</i> 5. <i>IMO Standard Marine Communication Phrases (SMCP), NAV 46/INF.4, 4 April 2000. A 22/ Res. 918 Adopted on 29 November 2001 IMO Standard Marine Communication Phrases.</i>				

Wiedza

Kandydat na pilota morskiego powinien znać: przepisy polskiego i międzynarodowego prawa morskiego mające zastosowanie w pracy pilota morskiego; zasady odpowiedzialności pilota morskiego za bezpieczne wykonanie usługi pilotowej; procedury postępowania awaryjnego.

Umiejętności

Kandydat na pilota morskiego powinien umieć: prawidłowo interpretować i stosować przepisy prawa miejscowego, krajowego i międzynarodowego, dotyczące świadczonych usług pilotowych; właściwie reagować w przypadku naruszania obowiązujących przepisów, procedur oraz wszelkich działań zagrażających bezpieczeństwu żeglugi i środowiska morskiego; dążyć do podnoszenia kwalifikacji i poszerzania doświadczenia zawodowego przez samokształcenie oraz udział w szkoleniach i kursach zawodowych.

Wyposażenie i pomoce dydaktyczne

Sala powinna być wyposażona w sprzęt umożliwiający właściwe przekazanie treści zajęć (np. projektor multimedialny, tablica multimedialna, stanowisko do e-learningu).

Dostęp do wydawnictw zawierających odpowiednie regulacje prawne.

Minimalne wymagania dotyczące kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne są określone w załączniku nr 25 do rozporządzenia.

PROGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH

Opis programu praktyk pilotowych

Program praktyk pilotowych określa standardy kompetencji, które kandydat na pilota morskiego powinien osiągnąć w czasie odbywania praktyki, podnosząc poziom swojej wiedzy i zdobywając umiejętności praktyczne. Program uwzględnia wymagania określone w rezolucji Międzynarodowej Organizacji Morskiej A.960 „Wytoczne w sprawie szkolenia, kwalifikacji i procedur operacyjnych dla pilotów innych niż piloci dalekomorscy”, a także zalecenia zawarte w *Standardzie edukacji, szkolenia i certyfikacji (ETCS)* przyjęte przez Europejskie Stowarzyszenie Pilotów Morskich (EMPA).

Program praktyk pilotowych składa się z trzech części i jest realizowany na podstawie czterech powiązanych ze sobą dokumentów:

I. Kompetencje, II. Lista kontrolna praktyki pilotowej, III. Harmonogram wykonywanych praktyk pilotowych, IV. Zestawienie wykonanych praktyk pilotowych.

W oparciu o program zawarty w pierwszym dokumencie kandydat na pilota morskiego sam potwierdza nabycie wskazanych w nim kompetencji w zakresie wiedzy i umiejętności, gdy stwierdzi, że osiągnął właściwy poziom. Lista kontrolna praktyk pilotowych przedstawia szczegółowy opis zadań wykonywanych zwykle przez pilota morskiego i kolejnych procedur praktyki pilotowej, które kandydat powinien znać i stosować. Służy kandydatowi do sprawdzania i potwierdzania, że w trakcie wykonywanej praktyki dokonał wszystkich przewidzianych dla pilota morskiego czynności. W harmonogramie praktyk pilotowych jest określona liczba manewrów i czynności, jakie kandydat na pilota morskiego powinien wykonać, aby zdobyć konieczne doświadczenie do pracy pilota morskiego w rejonie pilotowym. W zestawieniu wykonanych praktyk pilotowych kandydat wpisuje kolejne praktyki, w których uczestniczył, a nadzorujący go pilot morski potwierdza ten fakt swoim podpisem.

Program praktyk, oprócz czynności wykonywanych na statkach pod nadzorem pilota morskiego, obejmuje też pracę własną kandydata, w ramach której musi on poznać samodzielnie właściwe przepisy prawa międzynarodowego, krajowego i miejscowego, dotyczące organizacji pilotażu, w tym przepisy portowe, instrukcje i warunki dokowań oraz inne przepisy wydane przez właściwego dyrektora urzędu morskiego i kapitana portu. Z programu praktyk pilotowych szef stacji pilotowej, odpowiadający za szkolenie kandydatów na pilotów morskich, może wyłączyć ten punkt programu, który nie dotyczy określonego rejonu pilotowego (np. manewrów wprowadzenia statku na dok pływający albo wyprowadzenia statku z doku pływającego) lub gdy wystąpią zmiany w infrastrukturze portowej (np. wycofanie nabrzeża z eksploatacji) lub w częstotliwości zawinięć statków do danych nabrzeży, albo wskazać dodatkowe zadania, specyficzne wyłącznie dla danego rejonu pilotowego. W przypadku rozszerzania uprawnień pilotowych szef stacji pilotowej określa harmonogram praktyk, mając na uwadze posiadane przez kandydata na pilota morskiego uprawnienia.

Harmonogram praktyk uwzględnia skalę trudności i skomplikowania manewrów, a także częstotliwość ich występowania i prawdopodobieństwo zetknięcia się z określoną sytuacją w przyszłej samodzielnej pracy. Szczegółowy harmonogram praktyk obejmuje manewry najbardziej typowe i najczęściej wykonywane, jednak nie uwzględnia sytuacji i manewrów szczególnych, występujących sporadycznie, których zaplanowanie nie jest możliwe. Jeśli takie sytuacje wystąpią, kandydat na pilota morskiego powinien uczestniczyć w ich realizacji i opisać je w odpowiedniej części harmonogramu. Mając na uwadze, że w trakcie wykonywania praktyki pilotowej na niektórych nabrzeżach mogą nie występować usługi pilotowe, co uniemożliwia realizowanie praktyk przy tym konkretnym nabrzeżu, przyjmuje się, że praktyka taka może zostać odbyta przy innym nabrzeżu o zbliżonym stopniu trudności i charakterystyce wskazanych przez szefa stacji pilotów danego rejonu pilotowego. Taka praktyka ekwiwalentna nie może przekroczyć 40 % całej wymaganej harmonogramem praktyki pilotowej. Kandydat na pilota morskiego jest obowiązany na bieżąco dokonywać wpisów zarówno w części dotyczącej kompetencji, jak i harmonogramu.

Część I. Kompetencje

KOMPETENCJE		
Kandydat wykazuje:	Data	Podpis*
1. Planowanie przejścia w obszarze pilotażu		
Umiejętność przygotowania standardowych planów pilotażu morskiego z możliwością ich adaptacji dla zróżnicowanych akwenów, warunków i sytuacji nawigacyjnych.		

Umiejętność gromadzenia do planu podróży informacji z właściwych źródeł i dokumentów. Uwzględnia charakterystykę statku, przewidywany ruch statków w obszarze pilotażu, przewidywane warunki hydrometeorologiczne.		
Umiejętność wyznaczania bezpiecznego kąta drogi nad dnem uwzględniającego potencjalne niebezpieczeństwa nawigacyjne. Na każdym odcinku planowanej trasy są wskazane dokładne informacje o kursach, stosownie do warunków i sytuacji nawigacyjnej.		
Umiejętność identyfikowania i wykorzystania stałych obiektów oznakowania nawigacyjnego w rejonie pilotowym, w tym umiejętność określania pozycji statku metodami terestrycznymi.		
Umiejętność identyfikacji i wykorzystania obiektów radarowych w rejonie pilotowym dla określania i kontroli pozycji statku, w tym wykorzystanie techniki <i>parallel indexing</i>.		
Umiejętność prawidłowego dokumentowania planu przejścia w rejonie pilotowym. Pisemny lub elektroniczny zapis planu przejścia, dostosowany do charakterystyki statku i warunków nawigacyjnych, jest zwięzły i zawiera wszystkie informacje konieczne do bezpiecznego przejścia statku; uwzględnia bezpieczną prędkość przejścia, dokumentuje odległości i przewidywany czas przejścia na odcinkach trasy, założone czasy przejścia dla obszarów znacznego ryzyka, ETA na odcinkach trasy.		
2. Pilotaż na wodach otwartych, torach wodnych, w kanałach i na rzekach		
Umiejętność prowadzenia statku w warunkach: ☐ normalnych, ☐ silnego wiatru, ☐ ograniczonej widzialności, ☐ niskiego/wysokiego stanu wody, silnych prądów, wykorzystując plan przejścia, informacje bezpieczeństwa, system oznakowania nawigacyjnego oraz elektroniczne urządzenia nawigacyjne.		

Umiejętność oceny charakterystyki statku: 1) posiada wiedzę i umiejętność dokładnego zebrania i interpretacji danych niezbędnych do bezpiecznego pilotowania statku, wykorzystując: – diagram manewrowy i charakterystykę statku, – efektywną wymianę informacji z kapitanem i obsadą mostka nawigacyjnego, w tym przekazanie informacji o wadach czy niesprawności urządzeń statkowych i sprzętu nawigacyjnego, mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa pilotażu - <i>Pilot Card</i>, – komunikację radiową; 2) zna, rozumie, przewiduje zachowanie statku w zależności od jego charakterystyki manewrowej; 3) zgłasza istotne wady i niesprawności urządzeń do odpowiednich służb.		
Umiejętność oceny warunków nawigacyjnych: 1) zna i weryfikuje: – aktualność map i wydawnictw nawigacyjnych dla rejonu pilotowego, – aktualność ostrzeżeń nawigacyjnych, – aktualność komunikatów pogodowych, w tym informacji o stanie wód w rejonie pilotowym, – dokładność i wiarygodność urządzeń nawigacyjnych (optycznych i elektronicznych), – informacje o ruchu innych jednostek; 2) ma wiedzę i potrafi odpowiednio dostosować plan przejścia do aktualnych warunków nawigacyjnych.		
Umiejętność określania pozycji statku z wykorzystaniem metod terestrycznych i nawigacji elektronicznej: – w drodze – podczas zmiany kursu 1) wykorzystuje na akwenie nabieżniki i inne stawy dla kontroli ruchu i pozycji statku. Posiada wiedzę o zastosowanym w rejonie pilotowym pływającym oznakowaniu nawigacyjnym, potrafi ocenić dokładność wystawienia pław oraz wykryć przypadki przemieszczenia poza ustaloną pozycję; 2) właściwie wykorzystuje techniki radarowe do kontroli pozycji i ruchu statku; 3) identyfikuje i zna położenie głównych obiektów lądowych; 4) kontroluje pozycję statku z wykorzystaniem wszystkich dostępnych urządzeń nawigacyjnych.		
Umiejętność opracowania strategii nawigacyjnych: 1) wykazuje zdolność do szybkiej analizy informacji uzyskanych z ostrzeżeń nawigacyjnych, informacji przekazywanej przez załogę statku (obsadę wachtową) informacji z pomocy i urządzeń nawigacyjnych; 2) wykazuje znajomość analizy i umiejętność oceny przewidywalnego zachowania się statku; 3) ma wiedzę i potrafi oszacować osiadanie statku i zaplanować jego prędkość tak, by zachować bezpieczną rezerwę wody pod stępką; 4) wykazuje dużą rozwagę w podejmowaniu decyzji w ekstremalnych warunkach pogodowych; 5) wykazuje znajomość i umiejętność prowadzenia statku zgodnie z przepisami COLREG.		
Umiejętność zapewnienia bezpieczeństwa nawigacji przez właściwe zaplanowanie przejścia, znajomość odległości, wyznaczanie czasów na odcinkach, mijanki, redukcje prędkości itd. 1) potrafi wskazać w rejonie pilotowym najtrudniejsze odcinki przejścia; 2) zna i rozumie zasady wzajemnego oddziaływania statków na torze wodnym i przez właściwe decyzje manewrowe odpowiednio wcześniej na nie reaguje;		

3) potrafi utrzymywać statek na wyznaczonym kącie drogi nad dnem; 4) stale utrzymuje bezpieczną prędkość statku, uwzględniając zarówno przepisy portowe, jak i warunki żeglugi; 5) zna odcinki trasy, na których redukcja prędkości jest konieczna dla utrzymania bezpiecznej rezerwy wody pod stępką; 6) wskazuje obszary, w których jest wymagane sterowanie ręczne; 7) potrafi wystarczająco szybko wykorzystać radiotelefon VHF, aby w sposób profesjonalny usunąć wszelkie nieporozumienia pozwalające na rozwój sytuacji nadmiernego zbliżenia; 8) stosuje zasady BRM (nautycznego dowodzenia statkiem).		
Umiejętność przewidywania ruchu statku: 1) wykazuje biegłość w szacowaniu czasów dojścia do wyznaczonych na trasie pozycji zgłoszeniowych, pozycji zmiany kursu WPs, trudnych odcinków trasy, pozycji mijania się z innymi statkami; 2) zna i rozumie czynniki wpływające na prędkość statku nad dnem; 3) zna i stosuje procedury komunikacyjne związane z regulacją ruchu w rejonie pilotowym.		
Umiejętność przewidywania zachowania się statku na wodach płytkich i ograniczonych: 1) zna i rozumie zjawisko osiadania i jego skutki; 2) rozumie i przewiduje efekty hydrodynamiczne w czasie mijania i wyprzedzania statków w kanałach; 3) rozumie i potrafi określić odległości zatrzymania i przesunięcia bocznego statku w zależności od zapasu wody pod stępką; 4) rozumie i potrafi ocenić zachowanie statku w zależności od jego charakterystyki manewrowej i stateczności; 5) uwzględnia i kalkuluje zwiększenie zanurzenia statku w efekcie przechyłu bocznego, np. przy zwrocie; 6) zna i rozumie wystąpienie efektów kanałowych oraz przewiduje ich wystąpienie.		
Umiejętność zakotwiczenia statku: 1) ustala z kapitanem użycie kotwic/kotwicy; 2) potrafi dokładnie oszacować promień łukowania na kotwicy; 3) uwzględnia przy wyborze pozycji kotwiczenia: głębokość akwenu, rodzaj dna, długość łańcucha użytego w danych warunkach, bliskość innych statków, podwodne przeszkody, takie jak rurociągi i kable, warunki hydrometeorologiczne i inne; 4) uwzględnia charakterystykę manewrową statku; 5) wykazując znajomość procedur i zasad kotwiczenia, potrafi bezpiecznie wykonać manewry kotwiczenia; 6) zapewnia właściwy przepływ informacji i komunikacji w trakcie kotwiczenia; 7) zna i rozumie procedury wachtowe dla postoju statku na kotwicy.		
3. Manewry portowe		
Umiejętność przeprowadzenia manewrów cumowania statku w warunkach: ☐ normalnych, ☐ silnego wiatru, ☐ ograniczonej widzialności, ☐ niskiego/wysokiego stanu wody, silnych prądów.		
Umiejętność planowania manewrów: 1) posiada wiedzę i umiejętność właściwej oceny charakterystyki manewrowej statku; 2) wykazuje znajomość akwenów portowych, nabrzeży, szerokości kanałów, parametrów obrotnic i zakrętów oraz infrastruktury portowej i usług; 3) potrafi zaplanować bezpieczną i efektywną prędkość statku na torze wodnym, w kanale portowym, w zakrętach oraz wytracanie prędkości przed cumowaniem do nabrzeża lub przed obrotem na obrotnicy; 4) potrafi ocenić aktualne warunki na akwencie manewrowym;		

5) rozumie ograniczenia i dokładności wskazań urządzeń nawigacyjnych oraz potrafi ocenić i uwzględnić ich błędy; 6) posiada wiedzę i uwzględnia: – głębokości wód portowych, limity zanurzeń przy nabrzeżach, zalecany zapas wody pod stępką oraz ograniczenia wysokości nadwodnej statków, – rodzaj dna na akwenie manewrowym, podwodne niebezpieczeństwa, miejsca występowania podwodnych rurociągów i kabli, umocnień dna i wynikające z tego ograniczenia, – aktualne warunki hydrometeorologiczne, – informację o sprawności technicznej statkowych urządzeń pokładowych, w tym dziobowego/rufowego steru strumieniowego, – obecność innych statków na akwenie manewrowym, – informacje z VTS lub od innych statków.		
Umiejętność oceny zapotrzebowania na holownik/holowniki: 1) zna sposoby wykorzystania różnych typów holowników dostępnych w porcie i ich ograniczenia; 2) uwzględnia wymagania przepisów portowych w kwestii użycia holowników; 3) uwzględnia warunki hydrometeorologiczne przy podejmowaniu decyzji o użyciu holowników; 4) uwzględnia parametry statku przy podejmowaniu decyzji o użyciu holowników; 5) potrafi dobrać miejsce rozpoczęcia/zakończenia asysty holowników; 6) potrafi dobrać rodzaj i długość holu oraz sposób mocowania.		
Umiejętność rozpoczęcia ruchu statku i manewrów cumowania: 1) wykazuje biegłość w planowaniu i przeprowadzaniu bezpiecznych procedur manewrowych, z uwzględnieniem typów statków, warunków nawigacyjnych, charakterystyki nabrzeży; 2) przestrzega przepisów portowych; 3) zna i stosuje zasady współpracy z obsadą mostka; 4) stosuje skuteczną komunikację i stosowne sygnały dźwiękowe; 5) w przypadku użycia holowników prowadzi skuteczną łączność, zabezpiecza prawidłową współpracę i kontroluje prawidłowość wykonania instrukcji przez holowniki; 6) rozważa użycie kotwicy i steru strumieniowego, jeśli występuje; 7) w przypadku wystąpienia trudności rozumie potrzebę wykonania manewrów alternatywnych i umie je zaplanować.		
4. Dokowanie i służowanie**		
Umiejętność przeprowadzenia manewrów dokowania i służowania: 1) zna zasady, rozumie procedury i fazy dokowania i służowania statków o różnej konstrukcji kilowej; 2) rozumie zagrożenia związane z operacją dokowania i służowania; 3) zna warunki dokowań i służowań standardowych i ewentualne odstępstwa dla dokowań i służowań specjalnych; 4) ustala liczbę i rodzaj holowników dla wprowadzenia statku na dok i służy i wyprowadzania statku z doku i służy; 5) potrafi prowadzić właściwą komunikację z obsługą doku i służy – kierownikiem doku/służy / mistrzem lub brygadzystą zmianowym dokowań i służowań; 6) ustala plan manewrów z kapitanem, obsługą doku i służy i kapitanami holowników; 7) potrafi właściwie wybrać technikę i wykonać podejście do doku i służy i wprowadzić statek w dok i służy; 8) podczas wprowadzania statku na dok ustala kolejność podawania na statek dokowych lin stalowych, jak również naprężania bądź luzowania tych lin; 9) daje polecenie rozpoczęcia wyprowadzania statku z doku lub służy;		

10) decyduje o kolejności podawania holi i zwalniania lin dokowych; 11) rozpoznaje sytuacje zagrożenia wymagające natychmiastowego wstrzymania dokowania i służowania.		
5. Pilotaż w lodach		
Umiejętność analizy ostrzeżeń nawigacyjnych, komunikatów lodowych: – posiada wiedzę o sytuacji lodowej w rejonie pilotowym.		
Umiejętność rozpoznawania zagrożeń specyficznych dla rejonu pilotowego: 1) zna i rozumie komunikaty lodowe dla rejonu pilotowego, w tym: – lokalizację i czas obserwowanych formacji lodowych, – przyczyny i lokalizację zatorów lodowych, – odcinki lodu stałego, lodu dryfującego, – wpływ wiatru i temperatury na oblodzenie; 2) w przypadku złodzenia akwenu identyfikuje krytyczne odcinki toru wodnego; 3) zna czynniki wpływające na ruch lodu i rozumie ich znaczenie (topografia akwenu, prądy, wiatr, ruch statków, działanie lodołamaczy/holowników, zatory, zmiany temperatury); 4) rozumie i potrafi przewidzieć ruch lodu/kry lodowej; 5) rozumie i identyfikuje potencjalne niebezpieczeństwo: luźnego lodu, lodu pod naporem, kleszczenia statku.		
Umiejętność analizy wpływu poszczególnych czynników na żeglugę w lodach: 1) rozumie i bierze pod uwagę charakterystykę statku, wymagania systemu chłodzenia – zawór denny, burtowy oraz urządzenia pokładowe – windy kotwiczne i cumownicze; 2) rozumie i bierze pod uwagę wzajemne oddziaływanie kadłub – lód; 3) analizuje aktualne warunki nawigacyjne, w tym komunikaty lodowe; 4) rozumie ograniczenia pracy radaru na akwenu złodzonym.		
Posiada wiedzę i wykazuje znajomość technik prowadzenia statku w lodach: 1) zna i rozumie podstawowe zasady manewrowania statkiem w lodach; 2) rozumie i ocenia potrzebę asysty lodołamacza/holownika; 3) zna zasady współpracy z holownikiem w warunkach złodzenia akwenu, rozumie manewry i utrzymywanie ciągłej komunikacji; 4) zna i rozumie procedury związane z prowadzeniem statku w konwoju, z eskortą holownika; 5) rozumie bezwzględną konieczność utrzymywania żądanych odległości między statkami w konwoju, rozumie konieczność prowadzenia ciągłej obserwacji.		
Umiejętność określenia strategii nawigacyjnych w lodach bez eskorty: 1) wybór kursu, dobór właściwej prędkości przy wejściu w akwen złodzony; 2) umiejętność doboru prędkości, tak aby zapewnić ciągłą kontrolę ruchu statku; 3) uwzględnianie ruchu innych jednostek, szacowanie czasu przejścia, uzgadnianie przejścia/mijania na niebezpiecznych odcinkach.		
6. Sytuacje zagrożenia i procedury awaryjne		
Umiejętność wykonania procedur awaryjnych: 1) zna i rozumie standardowe procedury awaryjne; 2) w ćwiczeniach symulatorowych wykonywał scenariusze sytuacji awaryjnych, uczestniczył w analizie i omówieniu podjętych i zaniechanych działań; 3) przeprowadzał ćwiczenia właściwej, zrozumiałej i precyzyjnej komunikacji w sytuacji zagrożenia; 4) zna procedury komunikacji z VTS w sytuacjach awaryjnych.		

Umiejętność zaplanowania manewrów awaryjnych/ratowniczych w sytuacji zagrożenia: 1) posiada wiedzę o zasadach i przepisach obowiązujących w rejonie pilotowym w zakresie sytuacji awaryjnych; 2) zna i rozumie możliwość wykorzystania standardowych manewrów i/lub procedur, uzależniając działania od pozycji statku i rodzaju sytuacji awaryjnej; 3) potrafi podjąć decyzje dotyczące sytuacji awaryjnych, oparte na właściwej ocenie sytuacji i uwzględniające zasady zarządzania obsadą i zasobami mostka nawigacyjnego; 4) ma wiedzę i potrafi zidentyfikować sytuację zagrożenia w zakresie: – wejścia na mieliznę, otarcia na płyciznie, – pożaru, – poważnego zranienia członka załogi, – ciężkich warunków pogodowych, – kolizji, – uszkodzenia kadłuba, – zanieczyszczenia środowiska z powodu uszkodzenia kadłuba, – utraty stateczności, – awarii napędu, w tym zasilania, – niesprawności urządzeń nawigacyjnych, – alarmu „człowiek za burtą”, – zablokowania toru wodnego/kanalu, – niedyspozycji załogi statku.		
Zdolność do podejmowania decyzji w sprawie manewrów awaryjnych/ratowniczych: 1) umiejętność szybkiej, obiektywnej oceny dostępnych faktów i możliwych dla danego zagrożenia konsekwencji; 2) rozważenie sytuacji awaryjnej w aspekcie zagrożenia życia, środowiska i strat materialnych; 3) umiejętność podjęcia właściwych działań dla danej (rzeczywistej) sytuacji awaryjnej. rozważenie działań alternatywnych; 4) umiejętność formułowania jasnych i precyzyjnych poleceń, wykazanie opanowania; 5) umiejętność oceny podjętych działań i ich konsekwencji.		
Znajomość manewrów holowniczych: 1) identyfikuje wskazania do holowania lub wezwania asysty holowników. Uwzględnia czynniki warunkujące użycie lub nieużycie holownika: – przepisy, – pozycja statku, – warunki operacyjne holowania, – warunki pogodowe; 2) posiada umiejętność prowadzenia statku w zespole holowniczym oraz holowania na wąskim torze wodnym; 3) określa długość holu w zależności od charakterystyki akwenu i pozycji statku oraz czynniki warunkujące długość holu: – warunki holowania, – pozycja statku, – typ statku, – boczna powierzchnia nawiewu statku, – kierunek wiatru, – prądy, – odchylenie, myskowanie statku, – dostępny hol (elastyczność, wytrzymałość na rozciąganie); 4) stosuje zasady BRM (nautycznego dowodzenia statkiem).		

* Kandydat na pilota morskiego sukcesywnie potwierdza nabycie wskazanych w programie kompetencji w zakresie wiedzy i umiejętności, jeżeli jest przekonany o osiągnięciu ich właściwego, zadowalającego poziomu.

** Śluzowanie dotyczy tylko rejonu pilotowego Elbląg.

7. Adnotacje szefa stacji pilotów	
Adnotacje o wyłączeniu danego punktu programu szkolenia, jeżeli nie dotyczy on określonego akwenu w danym rejonie pilotowym (np. manewrów wprowadzenia statków na doki pływające i wyprowadzenia statków z doków pływających) lub wskazania dodatkowych zadań szkolenia, specyficznych wyłącznie dla danego akwenu w danym rejonie pilotowym.	

Część II. Lista kontrolna praktyki pilotowej

LISTA KONTROLNA PRAKTYKI PILOTOWEJ		
1. Wymiana informacji kapitan – pilot morski		
1	ZAPEWNIENIE SKUTECZNEJ WYMIANY INFORMACJI KAPITAN – PILOT MORSKI	
	Prezentacja i omówienie karty pilotowej.	
	Powiadomienie o niesprawnościach statku.	
	Informacja o aktualnej charakterystyce manewrowej statku.	
	Zanurzenie dziobu i rufy.	
	Zanurzenie śruby.	
	Zapas wody pod stępką.	
	Prędkości morskie i manewrowe.	
	Czas przesterowania silnika naprzód/wstecz.	
	Maksymalna ilość startów silnika.	
	Czas wymagany do uprzedzenia siłowni o manewrach (zwykły i awaryjny).	
	Przekazanie informacji o ładunkach niebezpiecznych.	
	Omówienie stanu technicznego windy kotwicznej i kotwic.	
	Zapoznanie z błędami żyrokompasu i kompasu magnetycznego.	
2	STATUS KOMUNIKACJI	
	Ustawienie prawidłowych kanałów VHF i funkcji przeszukiwania.	
	Prawidłowe ustawienie poziomów głośności i zakłóceń.	
3	KONTROLA POZYCJI STATKU	
	Wykorzystanie oznakowania nawigacyjnego – mijanych świateł, znaków, świateł sektorowych.	
	Wykorzystanie urządzeń nawigacyjnych – radar, racon, GPS.	
	Prawidłowe ustawienie przenośnego pilotowego systemu nawigacyjnego – PPU.	
	Sterowanie ręczne, autopilot – sternik w pogotowiu na danym odcinku trasy.	
4	PROWADZENIE NAWIGACJI	
	Po uzgodnieniu planu podróży przekazanie prowadzenia statku pilotowi morskiemu.	
	Uzgodnienie procedur pilotażu (współpracy).	
	Upewnienie się kapitana i pilota morskiego, że oficer wachtowy rozumie ustalenia.	
2. Przygotowanie pilotażu		
1	OPRACOWANIE PLANU PILOTAŻU DLA DANEGO PRZEJŚCIA I STATKU	
2	ZGROMADZENIE INFORMACJI NAWIGACYJNYCH I ZABEZPIECZENIE WYPOSAŻENIA PILOTA MORSKIEGO	
	Informacje ogólne dla danego przejścia.	
	Książka poleceń kapitana.	
	Bieżące poprawki, ostrzeżenia nawigacyjne, ostrzeżenia pogodowe.	

	Bieżące informacje o zanieczyszczeniach akwenu, jeśli istnieją.	
	Sprawdzenie poprawności działania przenośnego pilotowego systemu nawigacyjnego – PPU.	
	Dodatkowe wyposażenie pilota – zapasowe szkła korekcyjne, jeśli dotyczy; latarka.	
3	PLAN PRZEJŚCIA	
	Forma i szczegóły planu omówione i uzgodnione z kapitanem.	
	Ustalenie – kto prowadzi statek na pilotowanej trasie.	
	Objaśnienie trasy i jej punktów zwrotu.	
	Wskazanie granic obszaru pilotażu.	
	Dokładne wskazanie pozycji dla:	
	– wezwania kapitana,	
	– powiadomienia obsługi siłowni,	
	– powiadomienia o zbliżaniu się do granic portu lub kotwiczowiska,	
	– wezwanie załogi na stanowiska manewrowe/kotwiczenia.	
4	ŚWIATŁA I ZNAKI	
	Sprawdzenie działania świateł nawigacyjnych statku.	
	Użycie świateł/znaków dla statku o dużym zanurzeniu, jeśli konieczne.	
	Użycie światła sternika, jeśli wymagane.	
3. VTS		
1	MELDUNEK DO VTS – INFORMACJA O STATKU	
	Nazwa i znak wywoławczy.	
	Zanurzenie dziób/rufa.	
	Kurs i prędkość.	
	Czas w pozycji zgłoszeniowej.	
	ETA do następnego punktu meldunkowego.	
	Nazwisko pilota morskiego.	
	Uszkodzenia/niesprawności urządzeń statkowych – jeżeli występują.	
2	SPOSÓB PROWADZENIA ŁĄCZNOŚCI	
	Wyrażnie, zwięźle i precyzyjnie.	
4. Stan eksploatacyjny statku		
1	ZANURZENIE I NOŚNOŚĆ STATKU	
	Wyporność statku (w odniesieniu do mocy maszyn).	
	Statek załadowany lub w balaście.	
	Zanurzenie dziobu i rufy.	
	Zmiana zanurzenia i przegłębienia statku na skutek zmiany gęstości wody.	
5. Prowadzenie statku		
1	KOMUNIKACJA, KOMENDY I POLECENIA	
1.1	Z OFICEREM WACHTOWYM	
	Używanie słownictwa SMCP (<i>Standard Marine Communication Phrases</i>).	
	Przekazywanie wolno krótkich i precyzyjnych poleceń/komend.	
	Zapewnienie wzajemnego zrozumienia planu podróży.	
	Nanoszenie uwag na mapę i wyjaśnienie ich znaczenia.	
	Określenie wymagań w zakresie częstości kontroli pozycji.	
	Zapewnienie prowadzenia obserwacji.	
	Bieżąca wymiana informacji z oficerem wachtowym.	
	Wymagalność jednoznacznych odpowiedzi.	
1.2	ZE STERNIKIEM	
	Używanie słownictwa i form SMCP przy komendach na ster.	
	Przekazywanie wolno krótkich i precyzyjnych komend na ster.	
	Komendy na ster poparte gestem ręki.	

	Potwierdzenia sternika powinny być jasne, spójne i jednoznaczne.	
	Ciągła kontrola przez pilota morskiego wskaźnika położenia steru.	
	Ciągłe sprawdzanie kursu przez pilota morskiego.	
	Kontrola przez pilota morskiego wskaźnika prędkości kątovej wykonywania zwrotu (jeśli występuje).	
1.3	WSPÓŁPRACA Z INNYMI STATKAMI, WĄSKIE PRZEJŚCIA	
	Ogólne wywołanie na kanale 16 VHF.	
	Jednoznaczne używanie formuł SMCP w łączności.	
	Prowadzenie łączności wolno, krótko i precyzyjnie.	
	Żądanie podawania nazw statków przez VTS.	
	Wykorzystanie AIS do identyfikacji statków.	
	Wykorzystanie ARPA i określenie strategii unikania nadmiernego zbliżenia.	
	Omówienie strategii przejścia statku z kapitanem i oficerem wachtowym.	
6. Wyposażenie nawigacyjne		
1	RADAR	
	Uruchomienie i poprawne ustawienie.	
	Sprawdzenie poprawności działania stałych i ruchomego kręgu odległości.	
	Sprawdzenie poprawności działania kreski namiarowej.	
	Sprawdzenie poprawności znaczników trasy.	
	Sprawdzenie poprawności ustawień linii granicznych trasy.	
	Sprawdzenie poprawności ustawień ARPA:	
	– sprawdzenie prawidłowości wykrywania obiektów,	
	– sprawdzenie prawidłowości wskazań ARPA,	
	– sprawdzenie ustawienia wartości limitów CPA/TCPA.	
2	REPETYTORI ŻYROKOMPASU	
	Sprawdzenie oświetlenia i czystości repetytorów na skrzydłach mostka.	
	Sprawdzenie namierników na repetytorach.	
	Sprawdzenie wskazań repetytorów, zapisy w książce błędów kompasu.	
3	KOMPAS MAGNETYCZNY	
	Sprawdzenie całkowitej poprawki, zapisy w książce błędów kompasu.	
7. Procedury pilotażowe		
1	OBSZAR PILOTAŻU	
	Granice geograficzne.	
2	OZNAKOWANIE NAWIGACYJNE	
	Znajomość sektorów i charakterystyk świateł.	
	Określenie minimalnej głębokości krytycznej i założonego zapasu wody pod stępką.	
	Wyznaczenie trasy przejścia.	
	Sprawdzenie i potwierdzenie znajomości kursów.	
	Sprawdzenie i potwierdzenie znajomości kierunków i prędkości prądów.	
3	TECHNIKI OKREŚLANIA POZYCJI	
	Jeśli możliwe, praktykowanie pilotowania statku bez radaru i GPS-u na odcinkach trasy.	
	Dostępne i użyte techniki określania pozycji:	
	– technika <i>parallel indexing</i> ,	
	– pozycja z namiarów,	
	– pozycja z namiarów i odległości radarowej,	
	– pozycja z odległości radarowych,	
	– namiary na mijane stawy, światła i obiekty,	
	– światła i stawy nabieżnikowe,	
	– GPS/ECDIS.	
4	POGODA	

	– zjawiska sezonowe,	
	– zjawiska lokalne i ich efekty,	
	– sztormy i warunki sztormowe.	
8. Plany awaryjne		
1	WYPADKI, INCYDENTY MORSKIE, PROCEDURY POWYPADKOWE	
1.1	UPADEK PILOTA MORSKIEGO Z DRABINKI PILOTOWEJ	
	– procedury pomocy,	
	– instrukcje dla pilotowanego statku.	
1.2	AWARIE MECHANICZNE	
	– awaria steru,	
	– zatrzymanie silnika głównego,	
	– chwilowy zanik zasilania,	
	– awarie mechanizmów pomocniczych skutkujące zatrzymaniem silnika głównego,	
	– awaria windy kotwicznej,	
	– awaria kotwicy na kotwiczowisku.	
1.3	WEJŚCIE NA MIELIZNĘ	
	– meldunek o wypadku,	
	– minimalizacja szkód,	
	– stabilizacja sytuacji, wystawienie odpowiednich znaków,	
	– wsparcie w organizacji ratownictwa.	
1.4	KOLIZJA	
	– meldunek o wypadku, wymiana informacji,	
	– świadczenie pomocy,	
	– stabilizacja sytuacji, wystawienie odpowiednich znaków,	
	– wsparcie w organizacji ratownictwa.	
1.5	AWARIA WYPOSAŻENIA MOSTKA	
	– awaria urządzenia sterowego,	
	– uszkodzenie radaru,	
	– niesprawność GPS,	
	– niesprawność żyrokompasu,	
	– niesprawność ECDIS,	
	– niesprawność urządzeń łączności,	
	– niesprawność AIS.	
1.6	INCYDENT MORSKI	
	– zgłoszenie (identyfikacja, miejsce, czas i okoliczności zdarzenia).	
1.7	ROZLEW SUBSTANCJI ROPOPOCHODNYCH (również z innego statku)	
	– zgłoszenie (identyfikacja, miejsce, czas i okoliczności zdarzenia),	
	– podjęcie działań minimalizujących szkody.	
1.8	POŻAR NA STATKU (również na innym statku)	
	– meldowanie,	
	– podjęcie działań minimalizujących szkody.	
9. Współpraca z właściwymi służbami		
1	STRAŻ GRANICZNA, SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA, ADMINISTRACJA MORSKA, WŁADZE PORTOWE, URZĄD CELNO-SKARBOWY	
	– meldowanie,	
	– zapewnienie przez pilota pomocy zgodnie z wymaganiami,	
	– monitorowanie (procedury standardowe).	

Część III. Harmonogram wykonywanych praktyk pilotowych

1. Rejon pilotowy Gdańsk

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT GDAŃSK I REDA PORTU GDAŃSK*)								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskaźnik liczb praktyk	Wypełnia praktykant		Wskaźnik liczb praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
1. MANEWROWANIE								
Basen Władysława IV (Basen WOC)	wejście	samochodowiec	6			4		
	wyjście	samochodowiec	4			2		
	wejście	statek bez B/T	2					
	wyjście	statek bez B/T	2					
Nabrzeża Oliwskie, Westerplatte, Wiślane, Żółkowskiego, Zakręt Pięciu Gwizdków								
	wejście		10			2		
	wyjście		8			2		
Nabrzeże Obrońców Poczty Polskiej (OPP)	wejście		6			1		
	wyjście		6			1		
Nabrzeże Zbożowe, Elewator 3 i 4	wejście lub wyjście		4			2		
Basen Górniczy: Nabrzeża Rudowe, Węglowe i Administracyjne	wejście		5			2		
	wyjście		5			2		
Nabrzeże Szczecińskie	wejście		3			2		
	wyjście		3			2		
Nabrzeża Chemików, Przemysłowe	wejście		7			2		
	wyjście		4			1		
Nabrzeże Bytomskie	wejście		2			1		
	wyjście		1					
Nabrzeże Krakowskie/ Flisaków	wejście lub wyjście	ponton lub statek	1					
Basen Ostrowica IV	wejście lub wyjście		2			1		
Nabrzeże Zdobywców Kołobrzegu	cumowanie	z napędem	2			1		
	odcumowanie	z napędem	2					
	cumowanie	bez napędu	2			1		

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT GDAŃSK I REDA PORTU GDAŃSK*)								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskaza- na liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskaza- na liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
	odcumowanie	bez napędu	2			1		
Nabrzeże Remontowe	wejście lub wyjście		1					
Nabrzeże Ostrowica 1	cumowanie	z napędem	2			1		
	odcumowanie	z napędem	2			1		
	cumowanie	bez napędu	2			1		
	odcumowanie	bez napędu	2					
Nabrzeże Ostrowica 1								
Nabrzeże Ostrowica 4	wejście lub wyjście		1					
Nabrzeże Ostrowica 5	wejście lub wyjście	ponton/statek/ dok	1					
Głębia dokowa	wejście	dok	2					
	wyjście	dok	2					
Pirs remontowy GSR	wejście lub wyjście	ponton/statek/ dok	1					
Dok 1	zadokowanie		2					
	wydokowanie		2					
Dok 2	zadokowanie		1					
	wydokowanie		1					
Dok 3	zadokowanie		1					
	wydokowanie		1					
Dok 4	zadokowanie		2					
	wydokowanie		2					
Dok 5	zadokowanie		1					
	wydokowanie		1					
Dok 6	zadokowanie		1					
	wydokowanie		1					
CN 100	wejście/ wyjście i przestawianie		4					
Aldok	zadokowanie		1					
	wydokowanie		1					

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT GDAŃSK I REDA PORTU GDAŃSK*)								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskaź- na liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskaź- na liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
Nabrzeże Kaszubskie	wejście lub wyjście	ponton/statek	2					
Stocznia Wisła	wejście lub wyjście	ponton/statek	1					
Stocznia Conrada / Marine Projects	wejście lub wyjście	ponton/statek	1					
Baza paliw „O”	wejście	tankowiec	3					
	wyjście	tankowiec	3					
Baza paliw, pozostałe terminale	wejście	tankowiec	2					
	wyjście	tankowiec	2					
Gaspol	wejście	gazowiec	2					
	wyjście	gazowiec	2					
Pirs węglowy / pirs rudowy	wejście		1					
	wyjście		1					
BHCT	wejście		6			3		
	wyjście		6			3		
Przejście kanałem w Nowym Porcie		zanurzenie > 10 m	2					
Praktyka na holowniku pod holem		na dziobie i na rufie statku	2					
Praktyka z dyspozytorem stacji pilotowej		minimum 5 godz.	1					
2. ZALECANE PRAKTYKI – RZADKO WYSTĘPUJĄCE USŁUGI PILOTOWE								
Stocznia Gdańska / Stocznia Północna	wodowanie		1					
Basen Wewnętrzny PP	wejście lub wyjście		1					

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT NOWY ŚWIAT, PORT ELBLĄG, RZKA ELBLĄG I ZALEW WIŚLANY								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
1. MANEWROWANIE								
Port Elbląg, rzeka Elbląg								

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT NOWY ŚWIAT, PORT ELBLĄG, RZĘKA ELBLĄG I ZALEW WIŚLANY								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
Terminal Towarowy i Pasażerski	wejście/ wyjście	zestaw pchany / statek z napędem	3					
Nabrzeże Gdańskie i Alstom	wejście/ wyjście	zestaw pchany / statek z napędem	2					
Glen Port	wejście/ wyjście	zestaw pchany / statek z napędem	3					
Basen Stoczniowy	wejście/ wyjście	zestaw pchany / statek z napędem	2					
Wymagana liczba praktyk z użyciem holownika (mogą zawierać się w powyższych)			2					
Łącznie obowiązkowa liczba praktyk			25			03		
2. ZALECANE PRAKTYKI – INNE NIETYPOWE MANEWRY, MANEWRY NIETYPOWE, RZADKO WYSTĘPUJĄCE USŁUGI PILOTOWE								

3. Rejon pilotowy Gdynia – Hel – Władysławowo

3.1. HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT GDYNIA I REDA PORTU GDYNIA								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskaza- na liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
1. MANEWROWANIE								
Basen I – Prezydenta								
Nabrzeża: Pomorskie, Kutrowe, Pirs kutrowy E	wejście		2			2		
	wejście/ wyjście		2					
Basen II Wendy								
Nabrzeża: Angielskie, Śląskie – MTM, Śląskie – gaz	wejście		3			2		
	wejście		1			2		
	wyjście		1			2		
	wyjście		1					

3.1. HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT GDYNIA I REDA PORTU GDYNIA								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
Basen III – Węglowy								
Szwedzkie – BBM	wejście/ wyjście		2			2		
	wejście/ wyjście	L > 130 m	2					
Szwedzkie – MTM	wejście		2			2		
	wyjście	L > 200 m	2					
Szwedzkie – Kamienny Róg	wejście		1			1		
	wyjście	statek przy MTM	2					
Duńskie Pirs GUM	wejście		2			2		
	wejście/ wyjście		1			1		
Holenderskie	wejście/ wyjście		1					
	wejście/ wyjście	T > 12,0 m	1					
Kanał Południowy								
Falochron – BPPP	wejście		2			1		
	wyjście		2			1		
Wendy	wejście/ wyjście		1			1		
Islandzkie	wejście/ wyjście		2			2		

Awanport								
Francuskie	wejście/ wyjście	niepasażerski	1			1		
	wejście/ wyjście		2					
Basen IV – Piłsudskiego								
Polskie	wejście		1			1		
	wyjście		1			1		
	wejście/ wyjście	L > 170 m	2			2		
Rotterdamskie	wejście		1			1		
	wyjście		1			1		
Indyjskie	wejście/ wyjście		1			1		
Indyjskie terminal chemikaliowy	wejście/ wyjście		2			2		
Indyjskie – BTZ	wejście/ wyjście		1			1		
	wejście/ wyjście	L > 170 m	2			2		
Basen V – Kwiatkowskiego								
Stanów Zjednoczonych	wejście/ wyjście		4			4		
Czeskie	wejście/ wyjście							
Rampa Ro-Ro	wejście	Ro-Ro	6					
	wyjście	Ro-Ro	4					
Rumuńskie	wejście	inny niż Ro-Ro	2			2		
	wyjście	inny niż Ro-Ro	2			2		
Basen VI								
Węgierskie – cement	wejście		2					
	wyjście		2					
Węgierskie	wejście/ wyjście		3					
Albańskie	wejście/ wyjście		2			2		
	wejście/ wyjście	L > 170 m	4					
Basen VII								
Pirs SD-1	wejście/ wyjście		2			1		
XXX-lecia	wejście/ wyjście		2			2		
Basen VIII – Obrotnica 3								
Zachodnie/ Slipowe	wejście/ wyjście		2					
Bramowe lub Dokowe	wejście/ wyjście		2					
Basen IX								
Gościnne	wejście/ wyjście		2					
Pirs I i II lub Pomocnicze lub Północne	wejście/ wyjście		2					

Kanal portowy								
Fińskie	wejście/ wyjście							
Norweskie	wejście/ wyjście		2			2		
Słowackie	wejście/ wyjście							
Włoskie	wejście/ wyjście		2					
Południowe/ Gościnne	wejście/ wyjście		2			2		
Helskie	wejście/ wyjście		4			4		
	wejście	samochodowiec						
		L > 200 m	2					
		T > 12 m	2					
	wyjście	samochodowiec						
		L > 200 m	2					
		T > 12 m	2					
Bułgarskie polery 1 – 10	wejście							
	wyjście							
Bułgarskie polery 10 – 48	wejście/ wyjście		2			2		
	wejście	L > 170 m	2			1		
2. DOKI SUCHY, PŁYWAJĄCE, PODNOŚNIKI								
„Nauta” Dok 2/3	wejście/ wyjście		6					
	wejście/ wyjście	bez napędu	6					
„Nauta” Dok 4	wejście	bez napędu	2					
	wejście	L > 170 m	2					
	wyjście	bez napędu	2					
	wyjście	L > 170 m	2					
Suchy dok SD-1	wejście		2					
	wyjście		2					
Suchy dok SD 2	wejście		2					
	wyjście		2					
Dok SMW	wejście/ wyjście		2					
Podnośnik SMW	wejście/ wyjście		2					
	wejście/ wyjście	bez napędu	2					
3. HOŁOWNIKI (NA HOŁOWNIKU)								
dowolny	na holu	holownik 1	1					

dowolny	na holu	holownik 2	1					
dowolny	na holu	holownik 3	1					
dowolny	na holu	holownik 4	1					
dowolny	na holu	holownik 5	1					
4. ZALECANE PRAKTYKI – INNE NIEWYSZCZEGÓLNIONE MANEWRY, MANEWRY NIETYPOWE, RZADKO WYSTĘPUJĄCE USŁUGI PILOTOWE, NABRZEŻA MARYNARKI WOJENNEJ								
dowolny	cumowanie	do pontonów	3					
dowolny	wejście/ wyjście	pontony	3					

3.2. HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORTY I REDA PORTÓW HEL, WŁADYSŁAWOWO								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególnie wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
1. MANEWROWANIE								
Dowolny	wejście/ wyjście	zestaw pchany/statek z napędem	3					
Wymagana liczba praktyk z użyciem holownika (mogą zawierać się w powyższych)								
Łącznie obowiązkowa liczba praktyk			6					
2. ZALECANE PRAKTYKI – INNE NIEWYSZCZEGÓLNIONE MANEWRY, MANEWRY NIETYPOWE, RZADKO WYSTĘPUJĄCE USŁUGI PILOTOWE								

4. Rejon pilotowy Świnoujście – Szczecin

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORTY ŚWINOUJŚCIE, SZCZECIN, POLICE								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
1. MANEWROWANIE								
UWAGI:								
1. Pora doby jest określana na moment wykonywania manewrów przy nabrzeżu.								
2. Praktyka określona w „innych wymaganiach dotyczących praktyki pilotowej” jest wliczona do ogólnej liczby wymaganych usług.								
3. Shifting w obszarze portu jest traktowany jako jedna usługa pilotowa, którą zalicza się do miejsca odcumowania lub zacumowania.								
Port Szczecin – Baseny								
Górnicy	wejście		3			6		
	wyjście		3			6		

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORTY ŚWINOUJŚCIE, SZCZECIN, POLICE								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczegółne wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
Górnśląski	wejście		2			2		
	wyjście		2			2		
Warty	wejście		1			2		
	wyjście		1			2		
Wschodni/ Zachodni	wejście		2			4		
	wyjście		2			4		
Dębicki	wejście		2			2		
	wyjście		2			2		
Port Szczecin – Kanały, rzeki								
Odra/Huta/Alfa Terminal (huta dalby) – Warsztatowe	wejście		3			3		
	wyjście		3			3		
Odra Zachodnia/ Zbożowe – Polskie, Wały Chrobrego	wejście		2			3		
	wyjście		2			3		
Regalica	wejście		1			2		
	wyjście		1			2		
Parnica	wejście		2			4		
	wyjście		2			4		
Port Szczecin – pozostałe								
Nabrzeża stoczniowe	wejście		3			2		
	wyjście		2			2		
Małe porty i inne miejsca i porty Zalewu Szczecińskiego (Kamień Pomorski, Dziwnów, Mrzeżyno, Nabrzeże Fant, Nabrzeże Przemysłowe, Basen Cichy-PRCiP)	wejście		1					
	wyjście							
Port Police								
Port Morski	wejście		2			2		
	wyjście		1			2		

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORTY ŚWINOUJŚCIE, SZCZECIN, POLICE								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczegółne wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
Port Barkowy	wejście		2			4		
	wyjście		2			4		
Mijanka Pomost / Polimery Police	wejście		2			2		
	wyjście		1			1		
Port Świnoujście								
Port Zewnętrzny	wejście		1					
	wyjście		1					
Nabrzeże Portowców, Nabrzeże Górników, Nabrzeże Hutników, Nabrzeże Chemików	wejście		3			4		
	wyjście		3			4		
Basen Bałtycki i Atlantycki / Terminal Morskich Farm Wiatrowych	wejście		3			2		
	wyjście		3			1		
Nabrzeża stoczniowe	wejście		1					
	wyjście		1					
Inne miejsca (Nabrzeże 87, Porta Petrol, CPN, Władysława IV, Nabrzeża Terminala Promowego Świnoujście)	wejście		1					
	wyjście		1					
2. INNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE PRAKTYKI PILOTOWEJ								
Zestaw holowniczy ze Szczecina lub Polic na redę i odwrotnie	wejście		2					
	wyjście		3					
Port Świnoujście	wejście	Statki o długości ≥ 180 m	2			1		
	wyjście		1			1		
Port Szczecin lub Police	wejście	Statki o długości ≥ 160 m	5			1		
	wyjście		3			1		
Shifting w obszarze portów	shifting		15					

3. PRAKTYKA NA HOŁOWNIKU PODCZAS MANEWROWANIA STATKU								
Port Świnoujście	wejście		1					
	wyjście		1					
Port Szczecin lub Police	wejście	$T \geq 7,4 \text{ m}$	5			1		
	wyjście	$T \geq 7,4 \text{ m}$	3					
4. ZALECANE PRAKTYKI – INNE NIEWYSZCZEGÓLNIONE MANEWRY, MANEWRY NIETYPOWE, RZADKO WYSTĘPUJĄCE USŁUGI PILOTOWE								

5. Rejon pilotowy Darłowo

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT DARŁOWO I REDA PORTU DARŁOWO								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczegółne wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych		Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
				noc				
1. MANEWROWANIE								
Dorszowe	wejście/ wyjście	L > 40 m	1					
	wejście/ wyjście	L = 75 ÷ 80 m ster strumieniowy	1					
Gdańskie	wejście/ wyjście	L > 40 m	1					
	wejście/ wyjście	L = 75 ÷ 80 m ster strumieniowy	1					
	wejście/ wyjście	L = 80 ÷ 85 m ster strumieniowy	1					
Szczecińskie	wejście/ wyjście	L > 40 m	1					
	wejście/ wyjście	L = 75 ÷ 80 m ster strumieniowy	1					
	wejście/ wyjście	L = 80 ÷ 85 m ster strumieniowy	1					
Gdynskie	wejście/ wyjście	L > 40 m	1					
	wejście/ wyjście	L = 75 ÷ 80 m ster strumieniowy	1					
	wejście/ wyjście	L = 80 ÷ 85 m ster strumieniowy	1					
Obracanie statku pod balastem								
Wymagana liczba praktyk z użyciem holownika (mogą zawierać się w powyższych)			8					
Łącznie obowiązkowa liczba praktyk			11					

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT DARŁOWO I REDA PORTU DARŁOWO								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
2. ZALECANE PRAKTYKI – INNE NIEWYSZCZEGÓLNIONE MANEWRY, MANEWRY NIETYPOWE, RZADKO WYSTĘPUJĄCE USŁUGI PILOTOWE								
Dorszowe II	wejście/ wyjście	L = 80 ÷ 90 m ster strumieniowy	1					

6. Rejon pilotowy Kołobrzeg

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT KOŁOBRZEG I REDA PORTU KOŁOBRZEG								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególne wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
1. MANEWROWANIE								
Dowolny	wejście	L > 50 m	6			3		
Dowolny	wyjście		6			3		
	wejście/ wyjście	L > 85 m	3					
Łącznie obowiązkowa liczba praktyk			15			6		
2. INNE PRAKTYKI ZGODNIE Z ZALECENIAMI SZEFA STACJI PILOTÓW *								
Obracanie statku pod balastem Dla statku L > 75 m, niezależnie od steru strumieniowego, obowiązek manewrów z holownikiem			*					
Shiftingi			*					
Wymagana liczba praktyk z użyciem holownika (mogą zawierać się w powyższych)			4					
3. ZALECANE PRAKTYKI – INNE NIEWYSZCZEGÓLNIONE MANEWRY, MANEWRY NIETYPOWE, RZADKO WYSTĘPUJĄCE USŁUGI PILOTOWE								
Nabrzeże Węglowe Zbożowe Słupskie Barkowskie	wejście/ wyjście	ponadgabarytowy długość 85 m < L ≤ 100 m i/lub zanurzenie od 4,7 m do 5,5 m						

* Liczbę praktyk ustala szef stacji pilotowej.

7. Rejon pilotowy Ustka

HARMONOGRAM PRAKTYK PILOTOWYCH – PORT USTKA I REDA PORTU USTKA								
Rejon portu	Rodzaj manewru	Szczególnie wymagania	Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant		Wskazana liczba praktyk	Wypełnia praktykant	
			dowolna pora dnia	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych	noc	Numer w zestawieniu praktyk	Liczba praktyk wykonanych
1. MANEWROWANIE								
Dowolny	wejście/ wyjście	L > 40 m	10					
Dowolny	manewry nocne					2		
Zespół holowniczy (barka bez napędu plus 2 holowniki, z dziobu i rufy) – pora dzienna			1					
Wymagana liczba praktyk z użyciem holownika (mogą zawierać się w powyższych)								
Łącznie obowiązkowa liczba praktyk			11			2		
2. ZALECANE PRAKTYKI – INNE NIEWYSZCZEGÓLNIONE MANEWRY, MANEWRY NIETYPOWE, RZADKO WYSTĘPUJĄCE USŁUGI PILOTOWE								

IV. Zestawienie wykonanych praktyk pilotowych

Nr praktyki*	Data/ czas	Trasa (skąd – dokąd) [basen/nabrzeże]	Statek [nazwa, typ]	GT/ NT	L_c/B_{max}	Zanurzenie T_D/T_R	Imię i nazwisko pilota morskiego	Podpis pilota morskiego

* Numer porządkowy zrealizowanej praktyki należy odnotować w harmonogramie praktyk pilotowych dla określonego rejonu pilotowego.

Adnotacje szefa stacji pilotów	
Uzasadnienie wskazania praktyki ekwiwalentnej wraz z podaniem zastępczych nabrzeży.	

WYMAGANIA EGZAMINACYJNE DLA UZYSKANIA DYPLOMU PILOTA MORSKIEGO

Przedmiot	Zagadnienia	Forma egzaminu			
		Egzamin teoretyczny			
		Egzamin pisemny		Egzamin ustny	
		Liczba zadań	Czas [min]	Liczba pytań	Czas [min]
Nawigacja w rejonie lub akwenie w danym rejonie pilotowym	Znajomość rejonu pilotowego lub akwenu w danym rejonie pilotowym	1	60	3	30
	Planowanie przejścia pilotowego; plan awaryjny*				
	Prowadzenie nawigacji na torze wodnym i akwenie podejściowym*				
	Prowadzenie statku na akwenie portowym				
Bezpieczeństwo nawigacji w rejonie lub akwenie w danym rejonie pilotowym	Warunki żeglugi i ruch statków			3	30
	Służby monitorowania ruchu statków i wymiany informacji				
Manewrowanie	Systemy napędu i sterowania			3	30
	Hydrodynamika i teoria manewrowania				
	Wpływ wiatru i innych sił zewnętrznych				
	Kotwiczenie i postój na kotwicy				
	Samodzielne cumowanie i odcumowanie				
	Współpraca z holownikami				
	Procedury bezpiecznego obsadzania statków				
Regulacje prawne dotyczące pilotażu	Akty polskiego prawa morskiego, w tym przepisy prawa miejscowego	1	20		
	Aspekty prawne pilotażu morskiego				
	Akty prawa międzynarodowego i inne dokumenty				

* Nie dotyczy egzaminów odnoszących się do akwenów stoczniowych.

Egzamin ustny:

Przedmiot „Nawigacja w rejonie pilotowym (akwenie pilotowym)”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Przedmiot „Bezpieczeństwo nawigacji w rejonie pilotowym (akwenie pilotowym)”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Przedmiot „Manewrowanie”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Egzamin pisemny:

Przedmiot „Nawigacja w rejonie pilotowym (akwenie pilotowym)”:

Kompleksowe zadanie na „ślepej” mapie nawigacyjnej w rejonie pilotowym obejmujące:

- 1) znajomość znaków nawigacyjnych akwenu w danym rejonie pilotowym;
- 2) topografię akwenu w danym rejonie pilotowym;
- 3) techniczne wyposażenie akwenu w danym rejonie pilotowym.

Przedmiot „Regulacje prawne dotyczące pilotażu”:

Zadanie pisemne obejmujące zagadnienia składające się na ten przedmiot.

WYMAGANIA EGZAMINACYJNE DLA UZYSKANIA DYPLOMU PILOTA MORSKIEGO
W PILOTAŻU PEŁNOMORSKIM

Przedmiot	Zagadnienia	Forma egzaminu			
		Egzamin teoretyczny			
		Egzamin pisemny		Egzamin ustny	
		Liczba zadań	Czas [min]	Liczba pytań	Czas [min]
Nawigacja w akwencie Morza Bałtyckiego	Znajomość akwenu pilotowego w pilotażu pełnomorskim	1	60	3	30
	Planowanie przejścia pilotowego; plan awaryjny				
	Prowadzenie nawigacji na akwencie Morza Bałtyckiego				
	Prowadzenie statku na akwencie portowym				
Bezpieczeństwo nawigacji w akwencie Morza Bałtyckiego	Warunki żeglugi i ruch statków			3	30
	Służby monitorowania ruchu statków i wymiany informacji na Morzu Bałtyckim				
Manewrowanie	Systemy napędu i sterowania			3	30
	Hydrodynamika i teoria manewrowania				
	Wpływ wiatru i innych sił zewnętrznych				
	Kotwiczenie i postój na kotwicy				
	Współpraca z holownikami				
	Procedury bezpiecznego obsadzania statków				
Regulacje prawne dotyczące pilotażu	Akty prawa krajowego, w tym przepisy prawa miejscowego	1	20		
	Aspekty prawne pilotażu pełnomorskiego				
	Akty prawa innych państw Morza Bałtyckiego oraz akty prawa międzynarodowego i inne dokumenty				

Egzamin ustny:

Przedmiot „Nawigacja w akwencie Morza Bałtyckiego”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Przedmiot „Bezpieczeństwo nawigacji w akwencie Morza Bałtyckiego”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Przedmiot „Manewrowanie”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Egzamin pisemny:

Przedmiot „Nawigacja w akwenie Morza Bałtyckiego”:

Kompleksowe zadanie na „ślepej” mapie nawigacyjnej dotyczące obszaru, którego dotyczą uprawnienia, obejmujące:

- 1) znajomość znaków nawigacyjnych akwenu;
- 2) topografię akwenu;
- 3) techniczne wyposażenie akwenu.

Przedmiot „Regulacje prawne dotyczące pilotażu”:

Zadanie pisemne obejmujące zagadnienia składające się na ten przedmiot.

WZÓR

NAZWA STACJI PILOTOWEJ / OŚRODKA SZKOLENIA PILOTÓW MORSKICH*
UZNANEJ/UZNANEGO* W ZAKRESIE SZKOLENIA PILOTÓW MORSKICH

Wystawiono w, dnia

Zaświadczenie nr
o ukończeniu szkolenia

Zaświadcza się niniejszym,

że
(imię i nazwisko)

urodzony(-na) W
(data) (miejsce)

ukończył(a) szkolenie obejmujące szkolenie teoretyczne, szkolenie na symulatorze i praktykę pilotową w rejonie pilotowym zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918).

Szkolenie przeprowadzono w okresie od dnia do dnia

Zaświadczenie wydaje się na podstawie § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego.

Szef Stacji Pilotowej /
Kierownik Ośrodka Szkolenia Pilotów Morskich*

.....
(imię i nazwisko oraz podpis)

* Wpisać właściwe.

PROGRAM SZKOLENIA DLA PILOTÓW MORSKICH NIEPOSIADAJĄCYCH UPRAWNIENIA PILOTOWEGO
NA ZBIORNIKOWCE LNG

SYMULATOR	SZ	NW	S	PP
Procedury awaryjne podczas pilotażu morskiego	1	x	6	
1. Zapoznanie się z symulatorem nawigacyjno-manewrowym. 2. Podstawowe zasady mechaniki ruchu statku wykorzystywane przy manewrowaniu: a) siły od działania pędników, sterów, urządzeń napędowo-sterujących, b) siła poprzeczna od działania śruby, c) Pivot Point, d) oddziaływanie wiatru, e) osiadanie i efekt brzegowy. 3. Awarie urządzeń napędowych i sterujących na torze podejściowym, torze wodnym, w kanale portowym: a) awaria napędu, b) awaria steru/sterów – zatrzymanie i utrzymanie statku na pozycji za pomocą manewrów napędem naprzód i wstecz, c) awaria steru strumieniowego. 4. Awaria zasilania: a) chwilowy zanik zasilania – <i>blackout</i>, b) awaria agregatu – ograniczenie dostępnej mocy. 5. Holowanie eskortowe: a) próba wężowa z holownikiem zamocowanym na rufie przy awarii steru, b) przejście kanałem portowym z holownikiem zamocowanym na rufie przy awarii steru. 6. Awarie podczas współpracy z holownikiem na akwenie ograniczonym: a) błędne zrozumienie instrukcji przez holownik, b) błędne wykonanie instrukcji przez holownik: – opóźnione podanie holu, – zerwanie holu, c) błędny dobór parametrów holowników: – niedostateczna moc, – za długi/krótki hol. 7. Awaria wyposażenia nawigacyjnego – radaru.				
Współpraca pilota morskiego z kapitanem i obsadą mostka – BRM		x	2	x
1. Wzajemne relacje pilot morski – kapitan. 2. Uzgodnienia między kapitanem i pilotem morskim dotyczące planu przejścia pilotowego i jego ewentualnych modyfikacji: a) planowana trasa i punkty zwrotu, b) prędkości na poszczególnych odcinkach trasy, c) plan awaryjny. 3. Przekazanie przez pilota morskiego kapitanowi i obsadzie mostka ważnej informacji lokalnej: a) informacje dotyczące ruchu statków, b) ostrzeżenia nawigacyjne dla danego rejonu, c) newralgiczne miejsca przejścia pilotowego, d) operacje portowe i informacja o nabrzeżu,				

e) inne.				
4. Przekazanie pilotowi morskemu przez kapitana wszelkiej niezbędnej informacji dotyczącej statku i ładunku:				
a) karta pilotowa,				
b) informacja o właściwościach manewrowych statku,				
c) ograniczenia wynikające z ewentualnych niesprawności systemów i urządzeń,				
d) oczekiwania dotyczące nabrzeża i metody cumowania,				
e) informacja o ładunkach niebezpiecznych na statku.				
5. Uzgodnienie zasad wspomagania pilota morskiego przez obsadę mostka i załogę:				
a) obserwacja ruchu statków,				
b) ciągła kontrola i zapis pozycji statku,				
c) obsługa urządzeń nawigacyjnych,				
d) prowadzenie zapisów w dzienniku okrętowym,				
e) utrzymywanie łączności z siłownią i łączności wewnętrznej,				
f) zapewnienie obsady kotwicznej i manewrowej.				
6. Zasada bieżącego informowania kapitana lub obsady mostka o podejmowanych przez pilota morskiego działaniach i istotnych manewrach.				
7. Ocena stopnia wsparcia pilota morskiego ze strony kapitana i obsady mostka:				
a) ilościowa obsada mostka i sposób przydziału obowiązków,				
b) poziom znajomości statku i jego wyposażenia,				
c) znajomość warunków lokalnych,				
d) opanowanie języka angielskiego.				

Szkolenie na symulatorze manewrowym odbywa się w ciągu 1 dnia w minimalnym wymiarze 8 godzin, w tym:

- 1 godzina zajęć wprowadzających do obsługi symulatora wraz z omówieniem zagadnień teoretycznych niezbędnych do przeprowadzenia szkolenia,
- 6 godzin zajęć na symulatorze manewrowym w zakresie procedur awaryjnych podczas pilotażu,
- 1 godzina zajęć na symulatorze manewrowym w zakresie współpracy pilota morskiego z kapitanem i obsadą mostka.

Wiedza

Pilot morski powinien znać: zasady manewrowania statkiem na akwenie ograniczonym przy skrajnie niesprzyjających warunkach atmosferycznych i hydrologicznych; procedury awaryjne obejmujące sytuacje mogące wystąpić w trakcie pilotażu, w tym awarie podczas współpracy z holownikami; zasady współpracy pilota morskiego z kapitanem i załogą statku.

Umiejętności

Pilot morski powinien umieć: bezpiecznie manewrować w sytuacjach ekstremalnych i awaryjnych, normalnie niespotykanych w czasie wykonywania rutynowych czynności pilotowych, właściwie wykorzystując dostępne środki i systemy; odpowiednio wcześnie rozpoznawać potencjalne zagrożenia i podejmować działania zapobiegające; efektywnie współpracować z kapitanem, pozostałą obsadą mostka, służbą VTS i holownikami w sytuacjach szczególnych, awaryjnych, stresujących i ryzykownych.

Minimalne wymagania dotyczące kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne są określone w załączniku nr 25 do rozporządzenia.

PROGRAM SZKOLENIA DLA PILOTÓW MORSKICH
POSIADAJĄCYCH UPRAWNIENIE PILOTOWE NA ZBIORNIKOWCE LNG

SYMULATOR	SZ	NW	S	PP
Procedury awaryjne podczas pilotażu	2	x	6	
1. Zapoznanie się z symulatorem manewrowym. 2. Podstawowe zasady mechaniki ruchu statku wykorzystywane przy manewrowaniu: a) siły od działania pędników, sterów, urządzeń napędowo-sterujących, b) siła poprzeczna od działania śruby, c) Pivot Point, d) oddziaływanie wiatru, e) osiadanie i efekt brzegowy. 3. Awarie urządzeń napędowych i sterujących na torze podejściowym, torze wodnym, w kanale portowym: a) awaria napędu, b) awaria steru/sterów – zatrzymanie i utrzymanie statku na pozycji za pomocą manewrów napędem naprzód i wstecz, c) awaria steru strumieniowego. 4. Awaria zasilania: a) chwilowy zanik zasilania – <i>blackout</i>, b) awaria agregatu – ograniczenie dostępnej mocy. 5. Holowanie eskortowe: a) próba wężowa z holownikiem zamocowanym na rufie przy awarii steru, b) przejście kanałem portowym z holownikiem zamocowanym na rufie przy awarii steru. 6. Awarie podczas współpracy z holownikiem na akwenie ograniczonym: a) błędne zrozumienie instrukcji przez holownik, b) błędne wykonanie instrukcji przez holownik: – opóźnione podanie holu, – zerwanie holu, c) błędny dobór parametrów holowników: – niedostateczna moc, – za długi/krótki hol. 7. Awaria wyposażenia nawigacyjnego – radaru.				
Współpraca pilota morskiego z kapitanem i obsadą mostka – BRM		x	2	x
1. Wzajemne relacje pilot morski – kapitan. 2. Uzgodnienia między kapitanem i pilotem morskim dotyczące planu przejścia pilotowego i jego ewentualnych modyfikacji: a) planowana trasa i punkty zwrotu, b) prędkości na poszczególnych odcinkach trasy, c) plan awaryjny. 3. Przekazanie przez pilota morskiego kapitanowi i obsadzie mostka ważnej informacji lokalnej: a) informacje dotyczące ruchu statków, b) ostrzeżenia nawigacyjne dla danego rejonu,				

c) newralgiczne miejsca przejścia pilotowego, d) operacje portowe i informacja o nabrzeżu, e) inne. 4. Przekazanie pilotowi morskemu przez kapitana wszelkiej niezbędnej informacji dotyczącej statku i ładunku: a) karta pilotowa, b) informacja o właściwościach manewrowych statku, c) ograniczenia wynikające z ewentualnych niesprawności systemów i urządzeń, d) oczekiwania dotyczące nabrzeża i metody cumowania, e) informacja o ładunkach niebezpiecznych na statku. 5. Uzgodnienie zasad wspomagania pilota morskiego przez obsadę mostka i załogę: a) obserwacja ruchu statków, b) ciągła kontrola i zapis pozycji statku, c) obsługa urządzeń nawigacyjnych, d) prowadzenie zapisów w dzienniku okrętowym, e) utrzymywanie łączności z siłownią i łączności wewnętrznej, f) zapewnienie obsady kotwicznej i manewrowej. 6. Zasada bieżącego informowania kapitana lub obsady mostka o podejmowanych przez pilota morskiego działaniach i istotnych manewrach. 7. Ocena stopnia wsparcia pilota morskiego ze strony kapitana i obsady mostka: a) ilościowa obsada mostka i sposób przydziału obowiązków, b) poziom znajomości statku i jego wyposażenia, c) znajomość warunków lokalnych, d) opanowanie języka angielskiego.				
Manewrowanie zbiornikowcami LNG		x	6	x
1. Zacięcie steru na torze wodnym. 2. Blackout w newralgicznej części toru wodnego. 3. Zerwany hol na obrotnicy. 4. Awaria holownika na obrotnicy. 5. Awaria napędu w czasie redukcji prędkości. 6. Zerwanie holu lub awaria holownika w niewielkiej odległości od nabrzeża.				

Szkolenie na symulatorze manewrowym odbywa się w ciągu 2 dni w minimalnym wymiarze 16 godzin, w tym:

- 2 godziny zajęć wprowadzających do obsługi symulatora wraz z omówieniem zagadnień teoretycznych niezbędnych do przeprowadzenia szkolenia,
- 6 godzin zajęć na symulatorze manewrowym w zakresie procedur awaryjnych podczas pilotażu,
- 2 godziny zajęć na symulatorze manewrowym w zakresie współpracy pilota morskiego z kapitanem i obsadą mostka,
- 6 godzin na symulatorze manewrowym z wiernymi modelami statku typu LNG Qflex w stanie ładunkowym i balastowym, asystujących holowników oraz akwenu obejmującego tor podejściowy i port LNG, w skrajnych warunkach hydrometeorologicznych dopuszczonych przepisami portowymi właściwego urzędu morskiego. Kierunek wiatru i prądu jest dobierany pod względem największego wpływu na cechy manewrowe statku typu LNG Qflex.

Wiedza

Pilot morski pilotujący zbiornikowce LNG powinien znać: zasady manewrowania statkiem na akwencie ograniczonym przy skrajnie niesprzyjających warunkach atmosferycznych hydrometeorologicznych, procedury awaryjne dotyczące sytuacji, które mogą wystąpić podczas pilotażu, w tym awarie podczas współpracy z holownikami.

Umiejętności

Pilot morski pilotujący zbiornikowce LNG powinien umieć: bezpiecznie manewrować w sytuacjach ekstremalnych i awaryjnych, niespotykanych w czasie wykonywania rutynowych czynności pilotowych, właściwie wykorzystując dostępne środki i systemy, odpowiednio wcześnie rozpoznawać potencjalne zagrożenia i podejmować działania zapobiegające, efektywnie współpracować z kapitanem, obsadą mostka, służbą VTS i holownikami w sytuacjach szczególnych, awaryjnych, stresujących i ryzykownych.

Minimalne wymagania dotyczące kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne są określone w załączniku nr 25 do rozporządzenia.

WYMAGANIA EGZAMINACYJNE DLA ODNOWIENIA DYPLOMU PILOTA MORSKIEGO

Przedmiot	Zagadnienia	Forma egzaminu			
		Egzamin teoretyczny			
		Egzamin pisemny		Egzamin ustny	
		Liczba zadań	Czas [min]	Liczba pytań	Czas [min]
Nawigacja*	Znajomość akwenów rejonu pilotowego, dla którego dyplom jest odnawiany	1	60		
	Planowanie przejścia pilotowego; plan awaryjny				
	Prowadzenie nawigacji na torze wodnym i akwenie podejściowym				
	Prowadzenie statku na akwenie portowym				
Bezpieczeństwo nawigacji*	Warunki żeglugi i ruch statków			3	30
	Służby monitorowania ruchu statków i wymiany informacji				
Regulacje prawne dotyczące pilotażu*	Akty prawa krajowego, w tym przepisy prawa miejscowego			3	30
	Aspekty prawne pilotażu morskiego				
	Akty prawa międzynarodowego i inne dokumenty				

* Zakres egzaminu powinien uwzględniać ograniczenia wynikające z wniosku lub dyplomu pilota morskiego.

Egzamin ustny:

Przedmiot „Bezpieczeństwo nawigacji w rejonie pilotowym”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Przedmiot „Regulacje prawne dotyczące pilotażu”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Egzamin pisemny:

Przedmiot „Nawigacja”:

Zadanie na „ślepej” mapie nawigacyjnej w rejonie pilotowym obejmujące:

- 1) znajomość znaków nawigacyjnych akwenu w danym rejonie pilotowym;
- 2) topografię akwenu w danym rejonie pilotowym;
- 3) techniczne wyposażenie akwenu w danym rejonie pilotowym.

**WYMAGANIA EGZAMINACYJNE DLA ODNOWIENIA DYPLOMU PILOTA MORSKIEGO
W PILOTAŻU PEŁNOMORSKIM**

Przedmiot	Zagadnienia	Forma egzaminu			
		Egzamin teoretyczny			
		Egzamin pisemny		Egzamin ustny	
		Liczba zadań	Czas [min]	Liczba pytań	Czas [min]
Nawigacja	Znajomość akwenów rejonu pilotowego, dla którego dyplom jest odnawiany	1	60		
	Planowanie przejścia pilotowego; plan awaryjny				
	Prowadzenie nawigacji na akwenie podejściowym				
	Prowadzenie statku na Morzu Bałtyckim				
Bezpieczeństwo nawigacji	Warunki żeglugi i ruch statków			3	30
	Służby monitorowania ruchu statków i wymiany informacji				
Regulacje prawne dotyczące pilotażu	Akty prawa krajowego, w tym prawa miejscowego			3	30
	Aspekty prawne pilotażu morskiego				
	Akty prawa międzynarodowego i inne dokumenty				

Egzamin ustny:

Przedmiot „Bezpieczeństwo nawigacji w rejonie pilotowym”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Przedmiot „Regulacje prawne dotyczące pilotażu”:

Trzy pytania z zagadnień składających się na ten przedmiot.

Egzamin pisemny:

Przedmiot „Nawigacja”:

Zadanie na „ślepej” mapie nawigacyjnej w rejonie pilotowym obejmujące:

- 1) znajomość znaków nawigacyjnych akwenu w danym rejonie pilotowym;
- 2) topografię akwenu w danym rejonie pilotowym;
- 3) techniczne wyposażenie akwenu w danym rejonie pilotowym.

WZÓR

NAZWA STACJI PILOTOWEJ / OŚRODKA SZKOLENIA PILOTÓW MORSKICH*
UZNANEJ/UZNANEGO* W ZAKRESIE SZKOLENIA PILOTÓW MORSKICH

Wystawiono w, dnia

Zaświadczenie nr
o ukończeniu szkolenia na symulatorze

Zaświadcza się niniejszym,

że
(imię i nazwisko)

urodzony(-na) w
(data) (miejsce)

ukończył(a) szkolenie na symulatorze zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra
Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie pilotażu morskiego (Dz. U. poz. 918).

Szkolenie przeprowadzono w okresie od dnia do dnia

Zaświadczenie wydaje się na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2026 r.
w sprawie pilotażu morskiego.

Szef Stacji Pilotowej /
Kierownik Ośrodka Szkolenia Pilotów Morskich*

.....
(imię i nazwisko oraz podpis)

* Wpisać właściwe.

WYMAGANIA EGZAMINACYJNE DLA UZYSKANIA ZWOLNIENIA Z PILOTAŻU OBOWIĄZKOWEGO

Przedmiot	Zagadnienia	Forma egzaminu			
		Egzamin teoretyczny			
		Egzamin pisemny		Egzamin ustny	
		Liczba zadań	Czas [min]	Liczba pytań	Czas [min]
Nawigacja w rejonie pilotowym*	Znajomość rejonu pilotowego	1	45	3	30
	Znajomość kotwiczowisk				
	Planowanie przejścia pilotowego; plan awaryjny				
	Prowadzenie nawigacji na torze wodnym i akwenie podejściowym				
	Prowadzenie statku na akwenie portowym				
Bezpieczeństwo nawigacji w rejonie pilotowym	Warunki żeglugi i ruch statków			3	30
	Służby monitorowania ruchu statków i wymiany informacji				
	Komunikacja w języku polskim/angielskim			1	10
Regulacje prawne dotyczące pilotażu morskiego	Akty prawa krajowego, w tym prawa miejscowego			3	30
	Aspekty prawne pilotażu morskiego				
	Akty prawa międzynarodowego i inne dokumenty				

* Tematy realizowane na egzaminie pisemnym:

Nawigacja w rejonie pilotowym:

Kompleksowe zadanie na „ślepej” mapie nawigacyjnej obejmujące:

- 1) znajomość znaków nawigacyjnych akwenu;
- 2) topografię akwenu;
- 3) techniczne wyposażenie akwenu.

Na egzaminie pisemnym maksymalna liczba punktów za zadanie pisemne wynosi 10. Na egzaminie ustnym maksymalna liczba punktów za każde pytanie wynosi 2.

Egzamin uznaje się za zdany z wynikiem pozytywnym w przypadku uzyskania przez zdającego minimum 75 % punktów.

TABELA PUNKTÓW PRYZNAWANYCH KANDYDATOM NA SZKOLENIA NA PILOTÓW MORSKICH
I PRAKTYKI PILOTOWE

Lp.	Kryterium	Wynik	Punkty	Uwagi
1	Ukończone nie więcej niż 50 lat w roku, w którym odbywa się nabór	wiek do 40 lat wiek do 45 lat wiek do 50 lat	5 pkt 3 pkt 1 pkt	
2	Znajomość języka angielskiego udokumentowana certyfikatem na poziomie co najmniej B1	B1 B2 C1 lub powyżej	1 pkt 2 pkt 3 pkt	
3	Każde zakończone 12 miesięcy pływania na stanowisku kapitana na statkach o pojemności brutto powyżej 3000	1 x 12 miesięcy 2 x 12 miesięcy 3 x 12 miesięcy 4 x 12 miesięcy	2 pkt 4 pkt 6 pkt 8 pkt	
4	Ukończone minimum 12 miesięcy praktyki pływania na stanowisku kapitana na statkach o długości całkowitej powyżej 300 m	12 miesięcy lub więcej	4 pkt	Łącznie dla lp. 4 i lp. 5 przyznaje się nie więcej niż 4 pkt
5	Ukończone minimum 12 miesięcy praktyki pływania na stanowisku kapitana na statkach o długości całkowitej od 200 do 300 m	12 miesięcy lub więcej	2 pkt	
6	Ukończone minimum 12 miesięcy praktyki pływania na stanowisku kapitana na holownikach o pojemności brutto powyżej 250 w rejonie pilotowym, dla którego organizowany jest nabór	12 miesięcy lub więcej	2 pkt	
7	Posiadane uprawnienia pilotowe w rejonie pilotowym Gdańsk, Gdynia – Hel – Władysławowo lub Świnoujście – Szczecin	za każde uprawnienie	5 pkt	Łącznie dla lp. 7, lp. 8 i lp. 9 przyznaje się nie więcej niż 10 pkt
8	Posiadane krajowe uprawnienia pilotowe w rejonach pilotowych innych niż wymienione w lp. 7	za każde uprawnienie	2 pkt	
9	Posiadanie uprawnienia pilotowego wydanego przez właściwe organy innych państw	za każde uprawnienie	2 pkt	
		za uprawnienie do pilotażu pełnomorskiego	1 pkt	
10	Posiadanie zwolnienia z pilotażu wydanego dla portów rejonu pilotowego, dla którego przeprowadzany jest nabór	niezależnie od liczby posiadanych zwolnień dla: – portu podstawowego – pozostałych portów	3 pkt 1 pkt	Łącznie dla lp. 10 i lp. 11 przyznaje się nie więcej niż 4 pkt
11	Posiadanie zwolnienia z pilotażu wydanego dla innych portów polskich lub przez właściwe organy innych państw	za każde zwolnienie	1 pkt	
12	Posiadanie świadectwa przeszkolenia w zakresie manewrowania dużymi statkami i statkami o nietypowych charakterystykach manewrowych	– szkolenie na symulatorze – szkolenie na modelach redukcyjnych	2 pkt 3 pkt	W odniesieniu do lp. 12 przyznaje się nie więcej niż 3 pkt
13	Rozmowa kwalifikacyjna uwzględniająca omówienie wiedzy,		0–12 pkt	Każdy członek zespołu może

	kompetencji i doświadczenia kandydata w zakresie praktyki pływania w różnych rejonach			przyznać nie więcej niż 4 pkt za rozmowę
--	---	--	--	--

MINIMALNE WYMAGANIA
DOTYCZĄCE KWALIFIKACJI KADRY PROWADZĄCEJ ZAJĘCIA DYDAKTYCZNE

Lp.	Forma szkolenia	Wykształcenie i wymagane doświadczenie
1	Wykłady	1) dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pokrywającym się z tematyką prowadzonych zajęć lub dyplom morski na poziomie zarządzania w dziale pokładowym; 2) doświadczenie zawodowe na stanowiskach bezpośrednio związanych z zakresem wiedzy stanowiącej przedmiot prowadzonych zajęć w minimalnym wymiarze 3 lat. Osoby nieposiadające kwalifikacji pedagogicznych powinny posiadać ważne świadectwo przeszkolenia dydaktycznego dla instruktora
2	Symulator	1) dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pokrywającym się z tematyką prowadzonych zajęć; 2) doświadczenie zawodowe w charakterze pilota morskiego w okresie ostatnich 5 lat. Osoby prowadzące zajęcia powinny posiadać świadectwo przeszkolenia dydaktycznego dla instruktora szkolącego i egzaminującego na symulatorach

WYMAGANIA DOTYCZĄCE POMIESZCZEŃ I SPRZĘTU

Pomieszczenia przeznaczone do prowadzenia szkolenia, w tym pomieszczenia udostępniane kandydatom na pilotów morskich i pilotom morskim do nauki własnej, są wyposażone w sprzęt umożliwiający właściwe przekazanie treści szkolenia (np. projektor multimedialny, tablicę multimedialną, stanowisko do e-learningu) oraz materiały obejmujące zagadnienia objęte nauką własną.

Lp.	Program szkolenia	Wyposażenie
1	Nawigacja w rejonie pilotowym	1. Literatura fachowa obejmująca zagadnienia teoretyczne i praktyczne związane z realizacją programu. 2. Zbiór map, publikacji nautycznych i informacji dotyczących rejonu pilotowego.
2	Bezpieczeństwo nawigacji w rejonie pilotowym	1. Literatura fachowa obejmująca zagadnienia teoretyczne i praktyczne związane z realizacją programu. 2. Międzynarodowe, krajowe i lokalne przepisy i procedury dotyczące zagadnień bezpieczeństwa nawigacji.
3	Manewrowanie	Literatura fachowa obejmująca zagadnienia teoretyczne i praktyczne związane z realizacją programu. Uwaga: Wybrane elementy programu mogą być realizowane w trakcie szkolenia na symulatorze; w przypadku gdy zajęcia są realizowane na symulatorze, wyposażenie symulatora powinno być zgodne z wymaganiami odnoszącymi się do programu i formy szkolenia.
4	Symulator	1. Symulator operacyjny mostka nawigacyjnego, tj. symulator manewrowy, wyposażony w system wizyjny dla warunków dnia, nocy oraz ograniczonej widzialności, dysponujący różnymi modelami statków własnych i obcych oraz możliwością symulacji manewrów z udziałem holowników, układem sterowania kursem i prędkością statku własnego, możliwością prowadzenia komunikacji za pomocą bloku łączności, a także nadawania i odbioru sygnałów dźwiękowych, wyposażony w systemy umożliwiające symulację krytycznej sytuacji manewrowo-nawigacyjnej oraz sytuacji awaryjnej w rejonie ćwiczeń, z uwzględnieniem batymetrii akwenu, jego oznakowania nawigacyjnego i innych ograniczeń manewrowych, takich jak oddziaływanie wiatru i prądu o założonej sile i założonym kierunku. 2. Instrukcje do ćwiczeń, mapy i wydawnictwa nautyczne właściwe dla rejonu prowadzonych ćwiczeń. Scenariusze do prowadzonych ćwiczeń. Symulator powinien umożliwiać zapis przebiegu ćwiczenia pozwalający na jego omówienie i ocenę. 3. Procedury alarmowe statku własnego. Uwaga: Za równoważne z symulatorem uznaje się obiekty rzeczywiste (modele redukcyjne) posiadające wyposażenie, budowę oraz funkcje umożliwiające realizację zajęć przewidzianych w programie szkoleń pilotów morskich.
5	Regulacje prawne dotyczące pilotażu	Wydawnictwa lub urządzenia zapewniające dostęp do odpowiednich regulacji prawnych, w tym aktów prawa miejscowego.

WZÓR SPRAWOZDANIA Z AUDYTU STACJI PILOTOWEJ LUB OŚRODKA SZKOLENIA PILOTÓW MORSKICH
ORAZ WZÓR KARTY NIEZGODNOŚCI

....., dnia
(minister właściwy do spraw gospodarki morskiej)

dokument nr

Sprawozdanie z audytu stacji pilotowej / ośrodka szkolenia pilotów morskich*

w przedmiocie:

- 1) uznania ☐
- 2) zmiany zakresu uznania ☐
- 3) odnowienia ważności uznania ☐

.....
(nazwa stacji pilotowej / ośrodka szkolenia pilotów morskich*)

.....
(adres)

.....
(tytuł, imię i nazwisko szefa stacji pilotowej lub kierownika ośrodka szkolenia pilotów morskich)

.....
(data rozpoczęcia działalności szkoleniowej)

.....
(data i rodzaj ostatniego audytu w zakresie działalności szkoleniowej)

.....
(obowiązującego uznania udzielił)

Zespół audytujący:

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja
1		audytor wiodący
2		audytor
3		audytor

Czy podczas poprzedniego audytu były wystawione karty niezgodności?

tak ☐ nie ☐

Jeśli tak, czy usunięto niezgodności?

tak ☐ nie ☐

I. Zakres działalności stacji pilotowej / ośrodka szkolenia pilotów morskich*

Lp.	Programy szkoleń pilotów morskich	Wpisz znak „X” we właściwej pozycji
1	Szkolenie kwalifikacyjne na dyplom pilota morskiego dla rejonu pilotowego:	
	a) Gdańsk	
	b) Elbląg	
	c) Gdynia – Hel – Władysławowo	
	d) Świnoujście – Szczecin	
	e) Darłowo	
	f) Kołobrzeg	
	g) Ustka	
2	Szkolenie na symulatorze dla pilotów morskich w zakresie manewrowania zbiornikowcami LNG w celu uzyskania uprawnienia pilotowego	
3	Szkolenie na symulatorze dla pilotów morskich nieposiadających uprawnienia pilotowego na zbiornikowce LNG przeprowadzane w celu odnowienia dyplomu pilota morskiego	
4	Szkolenie na symulatorze dla pilotów morskich posiadających uprawnienie pilotowe na zbiornikowce LNG przeprowadzane w celu odnowienia dyplomu pilota morskiego	

II. Dokumenty stacji pilotowej / ośrodka szkolenia pilotów morskich*

Lp.	Zagadnienia	Tak / nie / nie dotyczy	Uwagi
1	Akt o utworzeniu stacji pilotowej / akt założycielski ośrodka szkolenia pilotów morskich*		
2	Regulamin funkcjonowania stacji pilotowej / statut ośrodka szkolenia pilotów morskich*		
3	Zaświadczenie o wpisie ośrodka szkolenia pilotów morskich do ewidencji szkół i placówek niepublicznych (dotyczy placówek niepublicznych zakładanych przez osoby prawne lub fizyczne)		
4	Dokumentacja dotycząca posiadanego systemu zarządzania jakością w zakresie działalności szkoleniowej		
Uwagi:			

III. Sprawdzenie prawidłowości realizowanych programów szkolenia pilotów morskich, a także ich zgodności z wymaganiami określonymi w przepisach rozporządzenia

Lp.	Zagadnienia	Tak /nie / nie dotyczy	Uwagi
1	Zgodność realizowanych programów szkolenia z wymaganiami w zakresie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych		
2	Zgodność realizowanych programów praktyk pilotowych z wymaganiami w zakresie praktyk pilotowych w zależności od rejonu pilotowego		
3	Wewnętrzny system zapewniania jakości szkolenia		
4	System archiwizacji i przechowywania dokumentów		
Uwagi:			

IV. Sprawdzenie prawidłowości prowadzenia dokumentacji procesu szkolenia pilotów morskich

Lp.	Zagadnienia	Tak / nie / nie dotyczy	Uwagi
1	Lista uczestników szkolenia		
2	Dokumentacja potwierdzająca udział w zajęciach objętych szkoleniem (dzienniki zajęć)		
3	Rejestr wydanych zaświadczeń o ukończeniu szkolenia i zaświadczeń o ukończeniu szkolenia na symulatorze oraz jego zgodność z listami uczestników szkolenia		
4	Nadzór nad realizacją programu praktyk pilotowych		
Uwagi:			

V. Sprawdzenie kwalifikacji kadry oraz sprawdzanie, czy jest prowadzona stosowna dokumentacja

Lp.	Zagadnienia	Tak / nie / nie dotyczy	Uwagi
1	Informacje dotyczące kadry, w tym kwalifikacji oraz zgodności z minimalnymi wymaganiami niezbędnymi do realizacji programów szkoleń pilotów morskich		
2	Teczki akt osobowych		
Uwagi:			

VI. Sprawdzenie wyposażenia bazy szkoleniowej

Lp.	Zagadnienia	Tak / nie / nie dotyczy	Uwagi
1	Opis bazy szkoleniowej		
2	Zasoby biblioteczne (literatura fachowa, zbiór map i publikacji)		
3	Wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych do szkolenia		
4	Symulator i scenariusze ćwiczeń		
Uwagi:			

VII. Sprawdzenie prawidłowości procesu szkolenia

Lp.	Zagadnienia	Tak / nie / nie dotyczy	Uwagi
1	Zgodność prowadzonych szkoleń z programami i formą szkolenia		
2	Realizacja programu praktyk pilotowych i ich integralność z programem szkolenia		
3	Ocena i zaliczanie osiągniętych efektów szkolenia zgodnych z programami szkoleń realizowanymi w ramach szkolenia i nauki własnej		
4	Zaliczanie programu praktyk pilotowych		
5	Prowadzenie dokumentacji związanej z procesem szkolenia		
6	Realizowanie wewnętrznej kontroli systemu zapewnienia jakości szkolenia		
Uwagi:			

VIII. Wnioski końcowe

Zespół audytujący w składzie:

1.
(imię i nazwisko)	audytor wiodący
2.
(imię i nazwisko)	audytor
3.
(imię i nazwisko) | audytor |

☐Kartę(-ty) niezgodności
wystawiono:tak ☐nie ☐.....
(data).....
.....
.....
(podpisy członków zespołu audytującego)

Potwierdzam zapoznanie się ze sprawozdaniem i otrzymanie jego egzemplarza

.....
(podpis szefa stacji pilotowej /
kierownika ośrodka szkolenia pilotów morskich*).....
(data)

Objaśnienia:

* Niepotrzebne skreślić.

KARTA NIEZGODNOŚCI

nr

Typ: niezgodność duża ☐ niezgodność ☐

1. Nazwa stacji pilotowej / ośrodka szkolenia pilotów morskich*	2. Skład zespołu audytującego
.....	
.....	
.....	
Szeft stacji pilotowej / kierownik ośrodka szkolenia pilotów morskich*	
.....	
3. Data	4. Miejsce audytu
.....	
5. Szczegóły niezgodności	
.....	
6. Niespełniony wymóg	
.....	
7. Termin przekazania informacji o podjętych działaniach korygujących	
.....	
(data)	(podpis audytora wiodącego)
8. Oświadczam, że zapoznałem(-łam) się ze szczegółami niezgodności i deklaruję przekazanie informacji o podjętych działaniach korygujących, sposobie i terminie usunięcia niezgodności w terminie wskazanym powyżej.	
.....	
(data)	(podpis szefa stacji pilotowej / kierownika ośrodka szkolenia pilotów morskich*)
9. Informacja o działaniach korygujących	
10. Działania korygujące: Akceptuję / Nie akceptuję / Nie przekazano informacji*	
.....	
(data)	(podpis audytora wiodącego)

Objaśnienia:

* Niepotrzebne skreślić.

WZÓR

CERTYFIKATU UZNANIA STACJI PILOTOWEJ LUB OŚRODKA SZKOLENIA PILOTÓW MORSKICH
W ZAKRESIE SZKOLENIA PILOTÓW MORSKICH**CERTYFIKAT UZNANIA
W ZAKRESIE SZKOLENIA PILOTÓW MORSKICH**.....
(nazwa i adres stacji pilotowej / ośrodka szkolenia pilotów morskich)**wydany przez**.....
(minister właściwy do spraw gospodarki morskiej)

Na podstawie art. 107 ust. 9 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim
(Dz. U. z 2026 r. poz. 529) stacja pilotowa / ośrodek szkolenia pilotów morskich^{*)} został(a)
uznany(-na) w zakresie:

.....
Audyt dotyczący uznania przeprowadzono dnia

Certyfikat jest ważny od dnia do dnia

pieczęć
urzędowa.....
(data wydania).....
(minister właściwy do spraw gospodarki morskiej)

Certyfikat uznania nr

^{*)} Niepotrzebne skreślić.